

DOCUMENTUL BAZĂ
PENTRU PROIECTELE EDUCATIVE GUANELLIENE

CONGREGAȚIA FIICELOR SFINTEI MARIA
A DIVINEI PROVIDENȚE
SLUJITORII CARITĂȚII
ȘI GUANELLIENII COOPERATORI

DOCUMENTUL BAZĂ
PENTRU PROIECTELE
EDUCATIVE
GUANELLIENE

Editura Serafica
Roman 2016

© 2016

Congregația Fiicelor Sfintei Maria a Divinei Proveniențe
Slujitorii Carității și Guanellienii Cooperatori

www.surorileguanelliene.ro

Titlul original: *Documento Base per progetti educativi
guanelliani*, Editrice Nuove Frontiere, 1994.

Traducere: pr. Felician Tiba

Tipărit la:

Editura „Serafica”

Str. Teiului, nr. 20

611047 – Roman, jud. Neamț

Tel: 0233/744611; 0741/120321

E-mail: edituraserafica@yahoo.com

www.edituraserafica.ro

PREZENTARE

Dorința tot mai mare de fidelitate față de Fondator, ca și adăziunea tot mai convinsă că trebuie să devenim instrumente eficace în vederea Noii Evanghelizări, i-a stimulat pe Guanellieni, în acest din urmă deceniu, să recitească cu o apropiere serioasă și documentată patrimoniul lor educativ.

Inițiativa, începută în septembrie 1986 și însoțită de un amplu schimb de reflexii, care a cuprins toate componentele Familiei guanelliene, surori, frați religioși și laici, de la cei de sus până la cei de jos, își propunea ca finalitate generală să înceapă o curajoasă operă de revizuire, de reinterpretare, de aducere la zi și de aprofundare a experienței educative a lui don Guanella, conștienți, în același timp, de perena validitate a angajamentelor sale de fond și, totodată, a inevitabilelor nuanțe istorice pe care acestea le-au căpătat.

În același timp, această cercetare trebuia să răspundă și la o necesitate concretă, și anume să ofere educatorilor un cadru concret de referință, o sinteză a tuturor aspectelor caracteristice specifice acțiunii educative guanelliene (inspirație, conținuturi, stil, arie de intervenție, ambiente și structurile tipice...), pentru a facilita, astfel, redactarea „proiectelor educative locale”, în care intuițiile esențiale să se completeze cu nevoile diferitelor categorii de persoane asistate, dar și cu fizionomia numeroaselor centre educative, diferite ca îndatoriri, așezare geografică și cultură.

Rodul acestei ample cercetări este prezentat în aceste câteva pagini care sunt dedicate, în primul rând, celor care sunt implicați în mod direct în misiunea guanelliană, dar și celor care doresc să implementeze un proiect educativ în stil guanellian.

În ceea ce îi privește pe Guanellieni, dacă ar fi să nu se oprească neapărat asupra unei anumite terminologii, se poate observa cum ideea unui cadru educativ de referință vine de departe. Nu este exagerat dacă se afirmă că acesta traversează întreaga lor istorie, deja centenară.

Încă de la începutul mandatului său de Fondator, Don Guanello are, deja, clară ideea acestui cadru. L-a împrumutat de la don Bosco, îmbogățindu-l, însă, cu elemente proprii, încurajat, oarecum, și de situațiile și instituțiile aflate în mare neconcordanță. Ca și Sfântul torinez, și el îl numește „sistem preventiv” și îl consideră ca fiind nucleul central, principiul unificator, sufletul activității sale educative.

În toți cei aproape patruzeci de ani pe care i-a dedicat opere sale, s-a străduit să-l aplice și să-i determine și pe alții să-l aplice cu multă sârguință; a știut să-l adapteze și a făcut-o cu o întreagă bogăție de scheme și de programe pe care le-a înregistrat în mod punctual în Regulamentele sale.

Apoi, în mod repetat, el îi îndeamnă pe cei care au ales să trăiască conform acestui cadru să nu înceteze niciodată să-l studieze și să-l aprofundeze, ca răspuns la provocările timpului, la noile descoperiri pedagogice, la necesități. Acum exact nouăzeci de ani, scria: „Educația... este grija foarte delicată, dar insuficient de îngrijită. O cărtică care să prezinte în mod metodic și care să dezvolte în mod sistematic sistemul preventiv... ar fi o comoară pentru Institut, ar face foarte mult bine”.

După Fondator, a fost rândul părintelui Leonardo Mazzucchi, al doilea succesor, să atragă atenția cu privire la această temă. Voce credibilă a tradiției, părintele a ținut cu tot dinadinsul să nu piardă din vedere moștenirea prețioasă pe care a primit-o. Cu toate acestea, nu îi sunt necunoscute nici alte preocupări: Congregația este în creștere și este inevitabil contactul cu diferite situații culturale, sociale și religioase noi și diverse. Aceasta presupune și mai mult prezența unui punct comun de referință, scris și teoretizat, pentru

a evita riscul pierderii propriei identități, ca și pierderea legăturii vitale a unității, inclusiv în cheie educativă.

Conștient că această necesitate ar fi cântărit foarte mult, mai ales în viitorul apropiat al Congregației, cu circa zece ani înainte de a muri, în Articolul despre Regulamentul disciplinar, încearcă să dea argumentului o redactare organică. Formularea nu este științifică, are însă meritul de a fi viziunea educativă și pastorală cea mai completă pe care Guanellienii au avut-o până în acest moment.

Prin Documentul bază pentru proiectele educative guanelliene, începând din acest moment, se face un pas în față. Sinteza care este prezentată se bazează pe motivațiile amintite, care provin direct de la Fondator și de la tradiție. Studiind-o, se poate observa cum, treptat, a dobândit profunzime, din perspectiva efortului de a fi studiată și actualizată.

În Document, referința la condiția destinatarilor și la ambientul în care trăiesc este constantă. Merită să subliniem diferitele cereri care au venit din partea lor, mai ales pe linie evanghelică: nevoia de adevăr, de libertate, de creștere umană, dorința, chiar și implicită, de a cunoaște misterul lui Dumnezeu.

„Sistemul preventiv” este inima Documentului, de aceea este prezent, nu ca o experiență închisă, rigidă, ci ca o forță care inspiră modul de a concepe educația, raportul educativ, persoanele și acțiunea educatorilor, însăși persoana educată, care este ajutată să-și folosească potențialitățile ascunse pentru a se autoconstrui.

De asemenea, partea activă și inovativă a Documentului este dată și de resursele care provin din științele educației, în mod special indicațiile pastorale, care se maturizează de-a lungul timpului în Biserică.

Aflându-ne, deja, de mai bine de un deceniu, în timpul Noii Evanghelizări, Documentul se inserează în momentul istoric în care este chemat să acționeze. Chiar dacă, aparent, sunt activități diferite în ceea ce privește ordinea lor, evanghelizarea și educația sunt tratate în text într-o legătură foarte profundă. Educația face

reală evanghelizarea, mai ales când ține cont de salvarea integrală a persoanei, de eliberarea ei față de multele condiționări pe care le presupune sărăcia și abandonul, de sclavia socială și culturală, de eliberarea de păcat și de creșterea în Cristos, până la sfințenie. La rândul lor, educatorii devin evanghelizatori dacă întrupează în ei o iubire care se oferă în mod gratuit, inspirându-se din caritatea divină, care are grijă de fiecare creatură cu Providența sa, o însoțește cu prezența sa și o mântuiește dăruindu-și viața.

În sfârșit, nu se poate să nu observăm încrederea necondiționată pe care Documentul o are față de munca educativă, în general, și de cea preventivă, în special, revelându-se în tradiția creștină ca fiind una dintre cele mai profunde expresii privitoare la preceptul evanghelic al carității.

Cu aceste elemente de indubitabilă actualitate și eficacitate, prezenta publicație, dincolo de a fi un instrument de lucru, dobândește și valoarea de mesaj care vrea să trezească speranța și să fie încurajare în oboseala care astăzi, parcă mai mult ca oricând, este efect al inerției și al conformismului cultural, care contaminatează până și ambientul educativ.

Să fie pentru Familia guanelliană, pe care aceste pagini o îndeamnă la o colaborare vitală și creativă, motivată și de „pasiunea” umană și creștină pentru săraci. Să fie pentru toți aceia, și-mi doresc să fie cât mai mulți, care vor vrea să intre în această „aventură”, fundamentată în mod riguros pe armonia evanghelică dintre creație și răscumpărare, dintre natură și har, unde fiecare om descoperă sensul deplin al vieții.

DON NINO MINETTI
Superior general
al Slujitorilor Carității

INTRODUCERE

SENSUL ȘI VALOAREA DOCUMENTULUI

1. Natura

Prezentul document expune sistemul educativ, în dublul său aspect de concepere și de punere în practică, pe care Opera don Guanella o urmează în multitudinea activităților caritative, în vederea promovării integrale a persoanei și a popoarelor, mai ales pe cei care sunt loviți de sărăcia materială și morală.

Un astfel de sistem este construit pe valorile creștine ale vieții și ale persoanei umane, așa cum au fost ele percepute și experimentate, în virtutea unei carisme speciale, de către Părintele Alois Guanella, dar și de către discipolii săi, de-a lungul a o sută de ani de istorie.

Documentul nu este un tratat pedagogic și nici o colecție de lucruri de pus în practică pentru a garanta succesul în acțiunea educativă.

În schimb, prezintă în mod organic acele valori pedagogice care provin din carisma guanelliană și care trebuie să pătrundă fie raporturile interpersonale, fie activitatea educativă ca atare, de reabilitare, de asistență, pastorală, precum și respectivele căi, atât la nivel de proiectare, cât și la nivel concret.

Așadar indică acele elemente esențiale specifice pedagogiei guanelliene, care conferă o fizionomie specifică modului nostru de a înțelege promovarea integrală și de a trăi comunicarea umană; ca atare, ele constituie o realitate care, în ciuda schimbărilor socio-culturale, își menține întreaga sa forță vitală și este capabilă să vivifice cu spiritul guanellian, atât raporturile dintre persoane, cât și acțiunile indivizilor și ale comunității.

Pentru că are la bază patrimoniul pedagogic guanellian, documentul asumă caracterul de cartă constituțională pentru întreaga activitate desfășurată de Opera don Guanella.

În consecință, termenul educativ nu se referă doar la diferitele aspecte ale educației persoanelor aflate la o vârstă evolutivă, ci și în alte arii de slujire caritativ-promoțională specifice misiunii guanelliene, deci, cele referitoare la reabilitare, asistență și pastorală.

2. Izvoare

Înainte de toate, acest document se inspiră din Cuvântul lui Dumnezeu, citit cu acei ochi și cu acea inimă guanelliană pe care ni i-a dăruit Duhul Sfânt; în el încercăm să înțelegem intențiile lui Dumnezeu cu privire la persoana umană, la omnire și la opera educativă de-a lungul istoriei mântuirii.

Al doilea izvor este Magisteriul Bisericii, care, ca interpret autentic al Cuvântului lui Dumnezeu, arată oamenilor, cu trecerea timpului și a culturilor, atât valorile perene ale demnității umane, cât și căile sigure pentru promovarea integrală a persoanelor și a popoarelor.

Gândirea și viața Fondatorului nostru, alături de tradiția și experiența actuală guanelliană, constituie un alt izvor important al acestui document, aceasta și pentru că în el sunt prezente valori tipice sistemului nostru educativ.

Chiar și persoanele încercate de suferință fizică și morală, în starea lor existențială, ne oferă, la rândul lor, indicații prețioase cu privire la ceea ce contează pentru o ființă umană, ceea ce favorizează sau împiedică creșterea ei integrală.

Documentul se folosește și de științele umane, care ajută la înțelegerea persoanei, a vieții și a istoriei ei, în realitățile ei cele mai profunde și în procesele ei de dezvoltare.

3. Valoare și validitate

Prin natura sa, documentul este principala sursă de inspirație pentru toate proiectele și programele educative ale Familiei guanelliene și a tuturor acelor care se inspiră din carisma părintelui Alois Guanella.

El este călăuză și, în același timp, punct de referință pentru elaborarea și verificarea proiectelor și a programelor educative guanelliene, atât la nivel mondial, cât și la nivelul unei anumite arii culturale și geografice sau a unui anume centru operativ.

Aprobarea din partea autorităților competente îl recunoaște ca un drum de fidelitate al Fondatorului și un răspuns la cererile Bisericii și al așteptărilor bărbaților și femeilor de bunăvoință, în vederea promovării persoanelor și a popoarelor.

În același timp, documentul nu are pretenția de a fi complet și perfect; rămâne, în continuare, deschis față de contribuțiile științelor umane și a bogățiilor de idei și de valori care vor putea să apară, fie după o ulterioară aprofundare a carismei guanelliene și a aspectelor sale pedagogice, fie în urma diferitelor experiențe de înculturare a aceleiași carisme în diferitele culturi.

4. Destinatarii

Documentul de față este destinat, înainte de toate, membrilor Familiei guanelliene: Slujitorii Carității, Fiicele Sfintei Maria a Divinei Providențe, Cooperatorilor și Cooperatoarelor.

Chemați să împărtășească în moduri diferite carisma părintelui Alois Guanella, aceștia trebuie să se preocupe să o traducă, în fiecare zi, într-un anumit stil de viață, în acțiuni și metode educative.

În același timp, este destinat fiecărei comunități educative guanelliene și tuturor membrilor săi, în parte: persoanelor în-

credințate slujirii noastre educative și pastorale, ca și familiilor lor, celor implicați în diferite servicii prin contract de muncă sau prin voluntariat, ca și tuturor celor care colaborează, de aproape și în mod continuu, la activitățile centrelor noastre operative.

De toți aceștia trebuie să fie acceptat ca un cadru de valori, respectat și concretizat în baza funcțiilor și a îndatoririlor pe care le ocupă fiecare.

Dincolo de aceasta, documentul este destinat și tuturor acelorora care intenționează să se inspire, în diferite modalități, din carisma guanelliană în modul de viață și de educație, ca și tuturor acelorora care colaborează, în diferite forme, la proiectele noastre de bine, spre exemplu, prietenilor, foștilor elevi, voluntarilor și binefăcătorilor.

În sfârșit, este propus și acelorora care, în căutarea de itinerații educative eficace, găsesc în pedagogia guanelliană intuiții și metode valide.

g.p.

DOCUMENTUL BAZĂ PENTRU PROIECTELE EDUCATIVE GUANELLIENE

Premiză

1. Ca și Biserică pentru promovarea săracilor și a unei societăți mai solidare și fraterne

Angajarea noastră educativă își găsește motivația profundă de a fi în chemarea lui Dumnezeu, care ne alege ca și pietre vii în Biserică, ne face părtași de carisma părintelui Guanella, Fondatorul nostru, și ne trimite, asemenea poporului său, să ne dedicăm deplinei slujiri a săracilor și să răspândim caritatea. 1

Activitatea noastră se inserează în misiunea Bisericii, care a fost constituită și trimisă de Cristos ca să continue în istorie misiunea de evanghelizare a săracilor și să adune pe toți fiii lui Dumnezeu care sunt risipiți. 2

După exemplul Mariei, mama Providenței, prin proiectul nostru de caritate dăm mărturie de iubirea milostivă a Tatălui și îl reprezentăm în modul cel mai viu pe Isus, care trecea vindecând bolnavii și făcând bine tuturor și și-a dat viața pentru a-i împăca pe oameni cu Dumnezeu și între ei. 3

De aceea, slujirea noastră educativă devine, astfel, cale de evanghelizare și, în același timp, este contribuția noastră specifică la misiunea Bisericii. 4

Pentru aceasta, intenționăm să acționăm în numele Bisericii și în unire cu ea, ca membre vii ale sale, vrem să punem activitățile noastre în serviciul evanghelizării, și în același timp, să găsim în Evanghelie cea mai bună cale de promovare a persoanei și a popoarelor. 5

2. Cu un stil specific de viață și de educație

- 6 În împlinirea misiunii noastre caritative și în același timp evanghelizatoare, voim să mergem pe urmele Fondatorului nostru, întrupând în cotidian sistemul său preventiv de educație.
- 7 Părintele Guanella a trăit cu săracii, i-a slujit și i-a educat prin propriul său stil, care se inspira mai ales din percepția evanghelică a lui Dumnezeu Tatăl, plin de grijă, din experiența sa umană și din apropierea sa personală față de marginalizare.
- 8 Referindu-se la pedagogia catolică specifică timpului său și la don Bosco, a numit acest stil „sistemul preventiv”. Cu acest nume, dar și prin exemplele și scrierile sale, ni l-a transmis și ni l-a încredințat, pentru a-l păstra în inimă și în minte, dar și pentru a-l pune în practică cu toți oamenii, în orice împrejurare și pentru totdeauna.
- 9 El nu este doar o metodă de promovare a persoanei, ci, înainte de toate, este propunerea evanghelică a unui mod concret de a trăi și de a ne relaționa cu Dumnezeu și cu alții, pentru a da profunzime și sens existenței cotidiene și pentru a ne îndrepta cu speranță către acea plinătate de viață la care sunt chemați indivizii și societatea întreagă.
- 10 Voind să ni-l descrie în sinteză, el ni-l prezintă cu ajutorul acestor expresii bogate în semnificații și cu o adevărată forță profetică: „Este vorba de acea metodă de caritate, de obișnuință, de echilibru, grație căreia superiorii îi înconjoară cu iubire părintească pe proprii subalterni și prin care frații îi înconjoară cu preocupare pe proprii frați, pentru ca, în tot ceea ce fac de-a lungul unei zile, să nu li se întâmple nimic rău și, pe drumul vieții, să ajungă cu toții la fericire. Acesta este sistemul de viață care se apropie cel mai bine de exemplara viață creștină a Sfintei Familii”.

Prima Parte

SURSE DE INSPIRAȚIE

Primul capitol

PRINCIPII ANTROPOLOGICE

3. Demnitatea persoanei umane

În lumina revelației creștine, orice ființă umană este creată după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, Unul și Între- 11
it, de care este creată și spre care este intrinsec orientată.

Aici se află fundamentul și motivația cea mai înaltă a demnității pe care o posedă persoana încă din momentul conceperii, afară de faptul că anumite condiționări personale și sociale o pot împiedica să-și exercite propriile capacități.

Datorită acestei asemănări cu Dumnezeu, ea este persoană, individ unic și irepetabil, capabil să iubească și să intre în relație cu alții, cu Dumnezeu - cu oamenii - cu lucrurile, dotat cu facultăți de cunoaștere și volitive. 12

Datorită naturii sale intime, este o ființă socială, care există ca grup și ca popor, pentru că Dumnezeu i-a creat încă de la început ca bărbat și femeie, astfel că unirea dintre ei constituie prima formă de comuniune dintre persoane. 13

Constituit de Dumnezeu în stare de justificare, prin păcatul său, omul a pierdut prietenia sa cu el, devenind mizerabil și nefericit, fragil, atât în trup cât și în spirit, o pradă sigură pentru rău și pentru moarte. 14

În Isus Cristos, însă, omul primește harul extraordinar de a deveni fiu adoptiv al lui Dumnezeu, tăria de a depăși orice rău și capacitatea de a construi relații fraterne cu alții și de a merge împreună cu ei către Tatăl.

Așadar, creată și răscumpărată în Cristos, persoana umană poartă în caracteristicile sale fundamentale un caracter de sacralitate; sacru este sufletul și sacru este și trupul.

- 15 Datorită acestei demnități, fiecare persoană, indiferent de limitele pe care le are, este demnă de respect și este capabilă să se perfecționeze și fiecare viață umană, chiar și cea încercată de vreo boală sau de orice formă de sărăcie, este semnificativă și prețioasă.

4. Nevoile sale și vocația sa

- 16 Persoana umană are în sine anumite nevoi fundamentale, care se află la originea altora și a căror satisfacere constituie motivul acțiunii umane.

- 17 Dotată cu rațiune și libertate, persoana umană simte exigența de a se înțelege pe ea însăși și realitatea care o înconjoară și, în același timp, își dorește să urmeze în mod liber propria dezvoltare și să găsească, totodată, mijloacele necesare în vederea unui astfel de scop.

- 18 Deschisă, din natură, spre alții, persoana simte nevoia să comunice cu ei, să ofere și să primească atenție, stimă și iubire, să fie membru activ al unei familii și al unei comunități.

- 19 Nevoia sa supremă, care o completează și, în același timp, o explică pe oricare alta, este dorința înăscută de a se raporta la Dumnezeu, conform experienței Sfântului Augustin: „Ne-ai creat pentru tine, Doamne, și neliniștită este inima noastră până nu se va odihni în tine”.

- 20 Prin intermediul citirii a ceea ce se întâmplă în experiența de zi cu zi, a acestor nevoi, persoana umană poate să cunoască deja, chiar dacă în mod indirect, propriul destin; însă doar în Isus Cristos, omul nou și perfect, ea poate să-și descopere pe deplin vocația și să-și găsească acea cale pentru a ajunge la desăvârșire.

În Isus, persoana descoperă că, întrucât este creată după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, care este comuniune, este chemată să tindă, la rândul ei, spre perfecțiunea de sine în iubire, să trăiască în mijlocul altora cu suflet de frate și soră și să formeze cu ei o singură familie. 21

Tot în el descoperă și că orientarea sa înăscută spre Absolut înseamnă vocația la a participa, în calitate de fiu, la viața intimă a lui Dumnezeu și la fericirea sa în viața viitoare, împreună cu alții, ca un unic popor. 22

5. Locul și datoria sa în lume și în istorie

Persoana a fost pusă în vârful tuturor creaturilor pentru a le governa și pentru a se servi de ele spre gloria lui Dumnezeu și în vederea propriei creșteri. 23

Ea a primit lumea de la Creator asemenea unei case, unde cu toții trebuie să găsească resursele necesare în vederea unei vieți plină de demnitate, dar și pentru a gusta și a împărți bucuria prieteniei cu alții.

Însă, cu toate că lumea a fost eliberată de Cristos din sclavia păcatului, se simte amenințată, în continuare, de cultura morții și suferă din cauza multor rele și dezechilibre, care apasă mai ales asupra celor slabi, până într-acolo încât ajung să trăiască în condiții dezumanizante. 24

Dumnezeu, însă, în iubirea sa de Tată grijuliu, de-a lungul istoriei, conduce umanitatea la mântuire; cere, însă, colaborarea tuturor fiilor săi. 25

Așadar, cheamă persoanele și popoarele să transforme lumea prin intermediul carității, astfel încât pacea și fraternitatea să poată să înmugurească și să crească până la venirea cerurilor noi și a unui pământ nou.

În concretizarea acestei angajări, săracii au un loc important. Tocmai de la ei provin îndemnurile cele mai pu-

ternice și izvorăsc mari resurse morale și spirituale, pentru o lume conformă planului lui Dumnezeu, dar și din partea persoanelor cele mai limitate din punct de vedere psiho-fizic este oferită o contribuție semnificativă de speranță și de iubire pentru istoria omenirii.

De aceea, noi credem că împreună cu săracii trebuie să parcurgem calea spre o lume mai solidară și fraternă, începând acest drum cu ascultarea așteptărilor lor și ținând cont de resursele lor.

6. Demnitatea și misiunea săracului

- 27 Misiunea noastră ne pune în slujirea persoanelor care, ca indivizi, ca și grup social sau popor, trăiesc în situații de sărăcie fizică și psihică, materială și morală, de marginalizare și de subjugare.

Chiar dacă se pot vedea în ei semnele evidente ale slăbiciunii, ale limitelor și ale egoismului uman sau omenesc, aceștia au în ochii noștri aceeași înaltă demnitate specifică fiecărei ființe umane; înainte de orice, sunt considerate ca și persoane, care merită respect, stimă și iubire și nu doar ca simpli indivizi care au nevoie de îngrijire și ajutor.

- 28 Mai mult, demnitatea lor dobândește o intensitate specială și aceasta pentru că, în condiția în care se află, îl reprezintă mai îndeaproape pe Isus Cristos, umilit și suferind, care din bogat s-a făcut sărac pentru a ne îmbogăți, iar ei sunt semnul cel mai elocvent.

- 29 Viața lor, chiar dacă uneori din punct de vedere social, neproductivă, este prețioasă, deoarece, prezența lor ne ajută să înțelegem câteva aspecte fundamentale ale persoanei: inima sa care este făcută să iubească și să se deschidă spre a împărtăși cu alții; superioritatea iubirii față de inteligență, față de autosuficiență și față de frumusețe; nevoia de a da un

sens durerii; vocația la a lupta împotriva răului, și aspirația către o viață viitoare nemarcată de suferință.

În acest fel, săracii ne evanghelizează și ne educă; prezența lor face să izvorască iubirea și este determinantă în ceea ce privește transformarea realității umane într-o civilizație a iubirii. **30**

Aceștia pot fi considerați o greutate doar acolo unde lipsește iubirea; recunoscându-le și promovându-le demnitatea, se recunoaște și se promovează însăși demnitatea persoanei noastre și se face prezentă între noi iubirea lui Dumnezeu.

7. Dumnezeu Tatăl purtător de grijă și milostiv

- 31 Întreaga noastră pedagogie își are suprema sa inspirație în realitatea credinței că Dumnezeu este Tată purtător de grijă și milostiv, după cum ne este revelat de modul prin care acționează cu omenirea de-a lungul istoriei mântuirii.
- 32 El este un tată care îi iubește nespus de mult pe toți oamenii ca și pe fiii săi predilecți și îi tratează cu o așa bunăvoință încât încheie cu ei o alianță de iubire.
- 33 Are o compasiune profundă față de fiecare în parte și se îngrijește de fiecare cu atenție, ca și cum s-ar fi preocupat doar de el singur.
- Cu toate că pentru el toți sunt fiii săi în egală măsură, totuși, se gândește și are grijă în mod special de cei slabi și nevoiași și pentru ei are o predilecție deosebită.
- 34 În orice timp și cu orice ocazie, ne educă cu forță și gingășie: îl acceptă pe fiecare așa cum este, iar cu înțelepciunea sa îl ajută să crească împreună cu alții, conducându-l la plinătatea vieții și cu încredere îi cere să-și pună în joc toate capacitățile.
- 35 Cu răbdare ne adună pe toți într-o singură familie, ne unește prin legături de iubire fraternă și ne călăuzește la deplina comuniune între noi și cu sine.
- 36 Această minunată pedagogie divină nu doar inspiră întreaga noastră acțiune educativă, ci de aici îi provine fundamentul și originea: Dumnezeu, care se revelează și acționează asemenea unui tată care iubește, ne îndeamnă să facem din această iubire scopul vieții noastre.

8. Isus Cristos, Bunul Păstor și Bunul Samaritean

Isus Cristos este cel care, prin persoana și prin viața sa, 37
ne revelează pe deplin iubirea milostivă a Tatălui și stilul său
educativ față de omenire.

Trimis să anunțe săracilor vestea cea bună a mântuirii, 38
Isus a voit să fie Bunul Păstor care îl cunoaște pe fiecare în
parte, merge alături de noi și ne conduce cu siguranță la mân-
tuire; merge să-l caute pe cel care se află departe și se bucură
când îl găsește și își dă viața în mod liber pentru toți.

Ca Bunul Samaritean s-a făcut unul dintre noi și a venit 39
să ne caute: s-a aplecat asupra noastră, ne-a pansat rănilor,
s-a îngrijit de ceea ce era rău în noi și ne-a condus din nou
la viață.

Sacrificându-se pe cruce, i-a împăcat pe toți oamenii cu
Dumnezeu și între ei, făcându-i fiii aceluiași Tată și frați în-
tre ei.

În împlinirea misiunii noastre, modalitatea și măsura le 40
primim de la caritatea lui Isus Cristos. Ca și el și cu el sun-
tem chemați ca prin viața noastră să arătăm lumii că Dum-
nezeu este cel care are grijă de noi cu o atenție specifică unui
Tată față de fiii săi și că doar iubirea milostivă este adevăratul
medicament pentru relele omenirii.

9. Duhul Sfânt dătătorul vieții și sfințitorul

Duhul Sfânt, cu iubirea sa, însuflețește orice creatură 41
și răspândește sămânța binelui în mod continuu, în fiecare
persoană și în lumea întreagă.

Cu lumina sa, ne ajută să discernem semnele timpului, 42
să înțelegem planurile lui Dumnezeu cu fiecare individ și cu
popoarele și să găsim căile necesare pentru a le realiza.

- 43 Cu forța sa călăuzește persoanele la deplina lor realizare: lucrează cu gingășie în inimi pentru a le deschide către valorile autentice și mișcă voința spre a fructifica darurile primite.
- 44 Duhul sfințitor, prin harul său, acționează în mod misterios în inima persoanei; acțiunea sa este eficace și, totodată, respectă libertatea umană.
- 45 Duhul dăător de comuniune îi îndeamnă pe toți să pună în slujba altora propriile carisme și generează raporturi de fraternitate între persoane și între grupuri. Stimulând popoarele să depășească cu mult curaj neînțelegerile și să cultive gânduri de pace, le orientează spre unitate, respectând și valorizând diverse culturi.

10. Sfânta Treime, model de comuniune

- 46 În Sfânta Treime noi căutăm izvorul acelei carități care constituie sufletul misiunii noastre educative și găsim în ea atât principiul cât și modelul acelei comuniuni pe care vrem să o realizăm în centrele noastre și prin care să contribuim la edificarea lumii.
- 47 Revelația creștină ni-l prezintă pe Dumnezeu ca mister de comuniune de iubire: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt se oferă neîncetat în mod liber, total, gratuit și într-o perfectă unitate.
- 48 El s-a dăruit omenirii, pentru a ne face părtași la viața sa intimă și la comuniunea sa de iubire: l-a trimis în lume pe Fiul său Isus ca Mântuitor, iar prin intermediul Duhului Sfânt revarsă în inimi caritatea sa, care ne face fiii săi și frați între noi.
- 49 Pentru că ființa umană este creată după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, Sfânta Treime este adevărul cel mai profund al persoanei: este ea însăși și ajunge la plinătatea vieții doar în dăruirea reciprocă de sine, realizată în forța

iubirii care vine de la Dumnezeu și în măsura mărturisită de către Isus.

11. Fecioara Maria, mamă iubitoare și plină de bunăvoință

Urmând experiența Fondatorului, precum și Magis- 50
teriuil Bisericii, ne lăsăm inspirați de Fecioara Maria; prin mijlocirea ei, în realitate, iubirea lui Dumnezeu, revelată în Cristos, dobândește acele semne comprehensibile și accesibile fiecărei persoane umane.

În împlinirea misiunii sale de Mamă a lui Cristos și a oamenilor, ea imită mai mult decât oricare altă creatură stilul educativ al lui Dumnezeu și ne evidențiază specificul matern.

Maria ne iubește pe toți, ni-l dă pe Isus, Fiul său, ca 51
Mântuitor și ne conduce la el, invitându-ne să punem în practică cuvintele sale de viață.

La picioarele crucii ne primește pe toți ca fi și se îngrijește de noi: ne îndeamnă să ne păstrăm vie speranța și să ne menținem în unitate; ne ajută să înțelegem minunata veste a Evangheliei și a proiectelor lui Dumnezeu; ne întărește în efortul de a face binele și ne încurajează pe căile vieții și ale misiunii.

De-a lungul cursului istoriei, este prezentă în mijlocul 52
lumii, mai ales prin marea și gingașa sa iubire, în special în momentele dificile.

Cu sensibilitate maternă și atentă iese în întâmpinarea tuturor, în special a acelor care se află în nevoie și cu o mare caritate dorește ca asupra fiecăruia și a omenirii întregi să se împlinească planul Tatălui.

12. Familia, model de viață și de relație educativă

53 Conform intențiilor Fondatorului, toate centrele noastre trebuie să fie structurate asemenea unei case, iar sistemul de viață și stilul raporturilor interpersonale trebuie să fie cât mai apropiate celor specifice unei familii care trăiește creștinește.

În consecință, privind la modelul de familie, ne referim la acele valori universal valabile care aparțin proiectului voit de Creator, pe care Sfânta Familie de la Nazaret l-a trăit în mod exemplar, așa cum l-a trăit și Fondatorul și cum, de altfel, ni l-a transmis și nouă.

54 În acest proiect, familia este spațiul natural unde se naște și se dezvoltă viața, unde persoana descoperă propria identitate și unde găsește răspunsul la nevoile ei fundamentale.

55 Membrii familiei sunt uniți între ei de afecțiunea reciprocă și aici experimentează comuniunea: fiecare este respectat, stimat și iubit în individualitatea sa și cu toții se străduiesc să fie o singură inimă și un singur suflet, astfel încât varietatea caracterelor să nu pună obstacole, ci să favorizeze unitatea.

56 Împart între ei viața de zi cu zi, cu problemele și cu bucuriile ei, ca și resursele și proiectele și se bucură să fie împreună.

Conform capacității și rolului specific fiecăruia, cu toții participă în mod responsabil la realizarea binelui comun și sunt atenți la progresul propriu și al altuia, având grijă unii de ceilalți și încurajându-se reciproc.

57 Ca și celula socială, familia se menține deschisă societății în care trăiește, participă la viața sa și contribuie la dezvoltarea ei.

58 Conștientă că fundamentul său se află în Dumnezeu, trăiește cu încredere deplină în Divina Providență și în întâlnirea cu Isus Cristos își găsește disponibilitatea față de voința

lui divină, concordia și fidelitatea față de propria sa misiune educativă.

13. Fondatorul, evanghelizatorul săracilor

Modelele inspiratoare care au fost descrise deja au fost 59 asimilate și întrupate în mod excepțional și original de către fondatorul nostru, părintele Alois Guanella, care, astfel, a deschis și a parcurs o nouă cale de promovare a persoanei, mai ales a săracilor.

Dotat cu o sensibilitate extraordinară în a vedea și a 60 înțelege cine este cu adevărat în nevoie și în durere, li s-a alăturat cu o generozitate totală și a implicat toate darurile pe care i le-a oferit natura și harul, pentru consolidarea lor materială și spirituală.

A făcut un scop în viață din cauza săracilor, cu predilecție 61 față de cei abandonați și s-a îngrijit de ei cu o inimă de tată, cu un mod de a împărtăși specific unui frate și cu disponibilitatea unui prieten, până la a-și oferi pentru ei întreaga sa viață.

Nu se limita să-i ajute pur și simplu, dar mergea să-i 62 caute; convins fiind că „nu se poate opri, atâta timp cât sunt săraci care au nevoie de ajutor și care au atâtea nevoi de acoperit”, mergea oriunde cu o dăruire de neobosit, pentru a face să înmugurească și să crească caritatea.

Intenția sa era aceea de a le oferi condițiile existențiale 63 demne, specifice persoanei umane și de a deschide cu tenacitate inventivă o cale spre potențialul lor personal, astfel încât să poată să se bucure de darul vieții și al credinței și să parcurgă calea realizării umane și creștine.

Le oferea pâine și pe Dumnezeu, o casă și o familie, și 64 îi făcea să se simtă persoane iubite și stimate, protagoniști ai propriei istorii și participanți la drumul umanității.

- 65** Către Fondator, noi privim ca la un model de păstor și de educator și îl simțim prezent între noi ca tată și maestru care ne stimulează în mod continuu și ne educă în împlinirea fidelă și generoasă a misiunii pastorale și educative încredințată nouă de către Providență.

Capitolul al treilea **FINALITĂȚI GENERALE**

14. Promovarea integrală a persoanei umane

Scopul principal al activității noastre este acela de a pro- 66
mova persoana umană în toate dimensiunile sale, conform
cu potențialitățile fiecăreia în parte.

Ne propunem așadar să ocrotim bunăstarea fizică și, în 67
cazul în care sănătatea este compromisă de boală, să oferim,
în limitele posibile, îngrijirile și asistența adecvată, chiar și
atunci când, omeneste vorbind, conform științei, nu mai
este posibilă vindecarea.

Ne ocupăm, de asemenea, atât de creșterea cât și de bu- 68
năstarea psihică a persoanelor.

Încercăm, așadar, să menținem vie și să facem să crească 69
în ea conștiința propriei demnități și vocații, să îi aprindem
în suflet bucuria darului și a primirii vieții și să-i activăm,
într-o măsură cât mai mare posibil, potențialitățile psihice,
chiar dacă unele capacități de cunoaștere, afective și volitive
îi sunt foarte limitate.

În mod special, dorim să o ajutăm să-și formeze o inimă
bună, capabilă de o primire sinceră și universală a aproape-
lui, sensibilă față de necesitățile lui, generoasă și disponibilă
în a oferi ajutorul fratern.

În același timp, o călăuzim către o cunoaștere și o iubire 70
din ce în ce mai profundă a lui Dumnezeu, perceput și iubit
ca Tată grijuliu și la o experiență din ce în ce mai vie și bu-
curoasă cu el. Astfel, spune Fondatorul, trebuie înțeleasă, în
cele din urmă, educația.

În convingerea că, în Isus, persoana umană poate să
ajungă gradul cel mai mare al raportului cu Dumnezeu și să

întâlnească în el plinătatea fericirii, ne străduim să promovăm, ținând cont de alegerile religioase ale fiecăruia, deschiderea către credința în el, pentru a ajunge nivelul sfințeniei creștine.

- 71 Această intenție de promovare integrală nu privește doar indivizii, ci și grupurile sociale și popoarele în care suntem inserați.

În consecință, acțiunea noastră tinde către edificarea lor materială, morală, spirituală și religioasă, ținând cont de istoria și de cultura lor.

15. Răspândirea carității

- 72 Voința Fondatorului nostru a fost nu doar ca fiecare centru să trăiască virtutea carității, ci să o facă să iradieze și în afară, astfel încât să se contribuie la reînnoirea lumii.

- 73 De aceea, în timp ce contribuim la promovarea persoanei, ne propunem, în același timp, să trezim și să răspândim pretutindeni iubirea față Dumnezeu și față de aproapele, astfel încât toate persoanele - instituțiile sociale - activitățile - relațiile interpersonale și sociale, să fie înconjurate și însuflețite de ea.

În special, trebuie să încercăm să însuflețim persoanele să se deschidă iubirii, să se lase inspirate și pătrunse de această valoare supremă, asumându-și limbajul și dinamica specifice ei, punând iubire în toate.

În raporturile cu aproapele, le invităm să ia ca lumină și ghid porunca iubirii fraterne în acea radicalitate și plinătate voită de către Isus, învățând de la el să transforme iubirea în slujire și să facă din propria viață un continuu dar pentru aproapele și, mai ales, față de cel nevoiaș.

- 74 În ceea ce privește societatea, în general, datoria noastră este aceea de a o sensibiliza, astfel încât niciun grup social și

popor să nu fie lăsat să cadă în ruină, ci cu toții să fie ajutați să participe la progresul societății, pentru ca nimeni să nu fie lăsat în sărăcie, singur și abandonat, ci orice viață umană și orice persoană, mai ales din cele mai sărace, să fie primite și înconjurare cu stimă și iubire.

16. Edificarea comuniunii

Conform dorinței Fondatorului, centrele noastre nu 75 trebuie doar să formeze o familie între ele, ci să și participe în mod direct la construirea unei societăți solidare și fraterne, conform proiectului lui Dumnezeu de a uni totul în Cristos prin intermediul carității și să facă din toți oamenii și din toate popoarele o unică mare familie.

Ca răspuns la apelurile Bisericii și la marea nevoie de 76 prietenie și de pace ale lumii de astăzi, printre altele, ne propunem să favorizăm răspândirea unei mentalități sociale în care persoanele și popoarele să se recunoască, nu doar ca fiind egale în demnitate, ci și frați, mai presus de orice condiție socială, rasială și culturală.

În fața contrastelor și a neînțelegerilor care dăunează so- 77 cietății de astăzi, voim să contribuim la creșterea unui climat de respect, de primire, de prietenie și fraternitate în interiorul familiei, a grupurilor sociale și a popoarelor, ca și a raporturilor dintre ele, astfel încât persoanele și națiunile să parcurgă împreună căile conviețuirii pacifice și a solidarității.

Și pentru că lipsa de comunicare duce la neînțelegeri și 78 la diviziuni, încercăm să favorizăm dialogul și comunicarea, astfel încât persoanele și popoarele, prin intermediul aprecierii și al valorizării respectivelor bogății umane și culturale, să poată să construiască unitatea.

Capitolul al patrulea **SENSUL EDUCAȚIEI**

17. Relația de prietenie și ajutor dat altora

- 79 Conform părintelui Guanella, educația este, în special, o lucrare a inimii.
- 80 În concepția noastră pedagogică, ea este, înainte de toate, un proces care pune în comunicare lumea interioară a persoanelor într-un schimb reciproc de gânduri, afecțiune și ajutor.
- 81 Educația nu se reduce la o sumă de acțiuni făcute după o metodologie specifică în vederea creșterii persoanei, ci, mai degrabă, este vorba despre o relație dorită, voită și amicală, prin intermediul căreia se oferă celuilalt o însoțire constantă și cordială spre dobândirea valorilor și a unui ajutor pentru necesitățile sale. Într-o astfel de relație, cine primește răspunde cu sentimente de prietenie și, la rândul său, trimite mesaje și stimuli, modificând astfel personalitatea celuilalt.
- 82 În consecință, procesul educativ este o cale pe care se înaintează împreună în vederea maturizării: fiecare își alimentează propria identitate, își menține propriul rol și propria funcție și cu toții se ajută și se susțin reciproc.
- 83 Astfel, urmărind creșterea celuilalt, se urmărește și creșterea proprie și, în timp ce se favorizează perfecționarea lui, se obține și propria perfecționare.

18. Procesul de autoformare

- 84 Educația este, în principal, opera inimii, în sensul că își are izvorul chiar în centrul cel mai profund din care izvorăsc sentimentele, gândurile, intențiile, proiectele și deciziile.

De fapt, a educa înseamnă a construi persoana din in- 85
terior și nu a o plasma din afară, adică a o ajuta, printr-un
proces intențional și sistematic, să-și activeze toate posibili-
tățile sale și să se elibereze de condiționările care ar putea-o
împiedica să fie ea însăși.

Creșterea persoanelor nu este un fapt exterior, ci are loc 86
de fiecare dată prin intermediul însușirii personale a cunoș-
tințelor și a valorilor, chiar și atunci când este vorba de per-
soane dezavantajate din punct de vedere socio-cultural, cu
lipsuri afective și cu un grav deficit de înțelegere.

Printr-o imagine expresivă, Fondatorul spune că: „ini- 87
ma unei persoane este ca pământul dintr-o grădină cu legu-
me și flori, care, cultivată, produce aceste roade”, voind să
arate prin aceasta că a educa înseamnă a se angaja în a ajuta
persoanele ca să devină protagoniștii propriei dezvoltări.

19. Lucrarea harului lui Dumnezeu

Educația nu este doar rodul eforturilor umane, ci și lu- 88
crarea harului divin; mai mult, este chiar harul însuși, după
părerea noastră, care face rodnică munca educativă.

De fapt, Dumnezeu participă ca protagonist, asemenea 89
Tatălui care educă în mod continuu pe fiecare din fiii săi, ac-
ționând în mod direct în inimile lor.

El are un raport educativ invizibil cu creatura sa, dar real
și constructiv: o previne cu iubirea sa și cu darurile sale, o
stimulează și o încurajează să colaboreze, îi deschide noi căi
de creștere și îi oferă neîncetat lumina și energia sa pentru a
putea continua calea către perfecțiune.

Harul său atinge profunzimea inimii, ajungând până 90
acolo unde nu reușește să ajungă abilitate umană, trezește
resursele cele mai ascunse și produce roade extraordinare în
ochii persoanei însăși.

20. Dimensiunea socială

- 91 Educația este și un proces social, deoarece are loc în societate și prin intermediul ei.
- 92 Primul său context natural este familia, al cărui rol primar este acela de a educa: ei îi revine, de fapt, dreptul și datoria de a se ocupa de formarea propriilor membri, iar în vederea împlinirii acestui scop este chemată să colaboreze cu diversele instituții sociale.
- 93 În același timp, societatea însăși, în ansamblul său și în componentele sale instituționale, are în mod fundamental o vocație educativă, astfel încât educația persoanei devine una dintre datoriile sale prioritare și de nerenunțat.
- 94 Familia și societatea nu sunt doar subiecți care oferă educația și locuri în care aceasta să se desfășoare, ci și ambiente care constituie în sine o propunere formativă.
- 95 În slujba acestei misiuni, ele, în colaborare reciprocă, trebuie să pună la dispoziție cele mai bune energii, sigure fiind că, a construi persoane reușite și fericite este scopul lor suprem și acțiunea cea mai nobilă pe care pot să o împlinească.

21. Cale universală de speranță

- 96 Educația este un drept inalienabil al fiecărei persoane, deoarece izvorăște din demnitatea sa.
- 97 Este un drept inviolabil și al oricărei instituții sociale, începând cu familia și continuând cu fiecare popor, întrucât, ca și agenți și mijloace de formare, ele însele au datoria să se perfecționeze și să crească.
- 98 Este o cale pe care omenirea întreagă o poate parcurge și pe care este o posibilitate efectivă de a crește, care trebuie oferită tuturor, pentru ca toți să poată merge spre propria re-

alizare, chiar și cel care este dezavantajat, dar care are șansa să fie persoană umană și este destinat, astfel, la plinătatea vieții.

Partea a doua

STILUL EDUCATIV GUANELLIAN

22. Caritatea: sufletul sistemului educativ guanellian

Sistemul nostru de viață și de educație se bazează în întregime pe caritate, considerată de părintele Guanella „regula infailibilă a pedagogiei religioase”, adică a unei pedagogii care se inspiră din stilul educativ specific lui Dumnezeu. 99

Caritatea este sufletul și energia care dau fecunditate acestei pedagogii: din ea își trag originea elementele esențiale ale metodologiei noastre pedagogice, trezește și alimentează dispozițiile interioare și comportamentele relațiilor interpersonale, construiește climatul specific ambientului în care ne aflăm și determină criteriile de operativitate generală.

Caritatea provine de la Dumnezeu și se transformă în noi mai ales în iubire milostivă, care ne determină să-l căutăm pe aproapele aflat în nevoie, să ne aplecăm asupra lui și să-l ajutăm plătind noi înșine pentru el. 100

Făcând să dispară orice distanță și diferență, ea conduce persoanele către o comuniune de afecte și de sentimente de tip fratern și amical.

După cum spune sfântul Paul: „caritatea crede totul, speră totul, suportă totul”; știe, așadar, să vadă bine și ce este ascuns și crede că fiecare în felul său poate fi educat, speră în căile Providenței și în tăria vieții, susține orice inițiativă validă și face față oricărei dificultăți în ceea ce privește promovarea persoanei. 101

Nu cunoaște limite, nici de rasă, nici de timp, nici de spațiu, astfel încât „toată lumea, după cum spune Fondatorul, este patria voastră, iar granițele voastre sunt marginile lumii”.

Primul capitol
PRINCIPII FUNDAMENTALE

23. A înconjura persoana cu afecțiune

102 Acest principiu, conform Fondatorului, devine prioritar, indiferent de timp, și este prioritar față de oricare altul specific stilului nostru educativ, astfel încât a iubi vine înaintea lui a îngriji.

De fapt, din iubirea autentică, ca dintr-un izvor bogat, izvorăsc modalitățile cele mai creative pentru a procura binele celor cărora ne adresăm.

103 Pentru a înconjura cu afecțiune persoanele, prima modalitate este aceea de a le primi cu sufletul deschis și disponibil, asemenea membrilor aceleiași familii.

De fapt, primirea trebuie să devină acceptare cordială a fiecărui individ și a fiecărui popor, așa cum sunt și cum se prezintă, fără a avea față de ei prejudecăți.

104 Vom înmulți, apoi, atenția și grija noastră față de ei, iar ca semn al acestei griji, mai înainte de a descoperi problemele lor, ne vom manifesta ferma voință de a fi atenți față de nevoile lor, de a le lua asupra noastră și de a prevedea cele necesare, fără a ține cont de meritele sau de lipsurile lor, conștienți că toți au dreptul să se simtă primiți și iubiți.

105 În același timp, le vom trimite mereu mesaje concrete de afecțiune, de stimă și de încredere, care să dea mărturie de importanța pe care o constituie pentru noi, atât ei cât și destinul lor, independent de virtuțile și limitele lor, de experiențele precedente sau de starea lor actuală.

24. A oferi propuneri educative bogate și adecvate

Prin cuvinte și exemplu, Fondatorul ne învață că persoanele nu trebuie înconjurare doar cu iubire, ci și cu toate acele ajutoare concrete care le favorizează creșterea, în diferitele aspecte ale personalității lor, și le fac capabile să înainteze în orice moment al vieții pe căile binelui. 106

Așadar, ne propunem să le oferim, cu perseverență, claritate și convingere, toate posibilitățile pe care le avem la dispoziție, ca și ocaziile educative, lucrând mai ales la calitatea lor, conștiință fiind că dezvoltarea oricărei persoane depinde în mare măsură de oportunitățile formative puse la dispoziția ei. 107

În consecință, vom încerca să oferim stimuli puternici și mijloace educative bogate în capacități de promovare, care să răspundă nevoilor fiecărei persoane în parte și, în același timp, să fie proporționale capacității lor de recepție. 108

Oricum ar fi, trebuie să ținem mereu cont de avertismentul Fondatorului: „Pâine și Dumnezeu nu trebuie să fie pușin în casele noastre, ci din belșug!” 109

25. A valoriza darurile naturii și ale harului

În fiecare proiect de promovare a persoanelor și a popoarelor, vom ține cont și de principiul de a stimula potențialitățile naturii și ale harului, în măsura în care sunt prezente, atât în fiecare individ, cât și în fiecare grup și în fiecare cultură. 110

Cu privire la aceasta, Fondatorul ne invită să fim atenți la toată bogăția valorilor persoanelor și a diferitelor popoare, să le apreciem și să le fructificăm în gradul cel mai înalt posibil, chiar și acolo unde vorbim de cele mai reduse resurse și atitudini. 111

Să mergem deci în căutarea tuturor acelor capacități pe care le posedă fiecare persoană, fie cele psihice, morale și 112

spirituale, fie cele fizice și senso-motorii, dar și tot ceea ce se poate găsi frumos și pozitiv în cultura fiecărui popor.

113 Să investim cele mai bune eforturi educative și să furnizăm instrumentele potrivite pentru a determina indivizii și popoarele să exprime tot ceea ce au mai bun în ei, să devină conștienți de capacitatea și calitatea lor, mai ales de cele aflate în inimă și să le dezvolte din ce în ce mai mult.

114 În această lucrare educativă, atât de delicată și fundamentală, trebuie să lăsăm deoparte orice prejudecată și să nu lăsăm nimic neîncercat, conștienți că abilitățile și virtuțile rămân de multe ori ascunse sau de-a dreptul îngropate de limitele și de aspectele negative, care ar putea, la rândul lor, să fie aduse la lumină și făcute să dea rod de către o iubire inteligentă și creativă.

26. A preveni

115 În sistemul nostru pedagogic, prevenția este supoziția necesară pentru promovarea persoanei și a comunității și consistă în a evita orice formă de rău și să nu se ajungă la comiterea lui, dar să nu i se întâmple nici alte probleme de ordin psihic sau fizic prin care să se ajungă la căderea în experiențe negative.

116 Strategia noastră preventivă se realizează prin punerea persoanei însăși, a comunității și a societății, în situația de a se apăra de pericole, reușind, astfel, să depășească dificultățile, chiar și pe cele cauzate de situații socio-ambientale.

Aceasta are loc prin intermediul unei acțiuni constante de menținere în indivizi și în comunități a resurselor fizice, psihice și morale sau a reînvișării lor, mai ales în punctele cele mai slabe, astfel încât să se ridice o barieră interioară împotriva răului și să fie împiedicat să intre în trup și în suflet.

117 Ținându-se cont de starea fragilă, fizică sau psihică, a persoanei de care ne ocupăm, prevenția se dezvoltă prin a

prevedea și, dacă e posibil, prin a intui ocaziile de pericol fizic, psihologic sau moral care pot apărea la persoane sau la comunități și a le îndepărta imediat.

De altfel, aceasta se poate concretiza și prin evitarea lovirii de anumite dificultăți superioare forțelor lor, prin a le observa din timp nevoile, astfel încât să le fie rezolvate în cel mai scurt timp.

Această muncă de ocrotire se traduce printr-o observare **118** atentă a tot ceea ce se întâmplă, fie la nivelul persoanei, fie al ambientului în care trăiește aceasta, astfel încât să se intuiască din timp semnele vreunui pericol, să se individualizeze imediat situațiile de risc și să se intervină cât mai repede posibil pentru a le remedia.

Printre altele, strategia preventivă guanelliană înseamnă **119** a face persoanele și comunitățile capabile să înfrunte diferitele pericole și dificultăți cu energie și, în același timp, cu încrederea în puterea harului lui Dumnezeu și în ele însele.

27. A încuraja

„E mai convenabil, scrie părintele Guanella, să încurajezi mereu, decât să înjosești vreodată”.

Încurajarea nu este, pur și simplu, un mesaj de încredere față de aproapele, ci este vorba de un întreg complex de gesturi și atenții, care determină persoana, aproape fără să-și dea seama, să se orienteze către bine, către primirea, asimilarea și întruparea în ea a valorilor.

Se exprimă printr-o acțiune plină de răbdare și continuă **121** în a stimula și a răsplăti, concretizată, mai ales, prin însoțirea propunerilor formative cu o invitație cordială și decisă la a le îmbrățișa, la a le aprecia și a le premia eforturile făcute în vederea binelui, chiar și pe cele făcute doar din punct de vedere moral.

- 122 Exclde orice impunere și pedeapsă, doar dacă nu se găsește un alt remediu pentru o schimbare eficace; dar, chiar și așa, trebuie evitat în mod absolut tot ceea ce ar dăuna demnității persoanei și depășește capacitatea ei de a înțelege.
- 123 Parcurge, în schimb, calea convingerii și a determinării, și, astfel, devine un efort continuu și încrezător în a imprima în minte și în inimă iubirea și dorința pentru tot ceea ce este frumos, bun și adevărat, pentru a face persoana să înțeleagă importanța ei și să guste bucuria de a trăi.
- 124 În momentele de dificultate și de suferință, încurajarea devine o îndatorire creativă, pentru a împiedica orice formă de depresie și pentru a ține persoana sus din punct de vedere moral, pentru a i se oferi confort și a i se menține vii motivele pentru a spera.
- 125 Acest mod trebuie să fie folosit cu toți, dar în special cu cei care suferă mai mult în trup și în spirit; „pe aceștia, ne îndeamnă Fondatorul, nu trebuie să-i certăm niciodată și nici să nu-i întristăm, chiar și atunci când pare că ar exista motive suficiente ca să o facem. În schimb, trebuie să căutăm acele mijloace pentru a le ridica în mod continuu moralul”.

28. A însoți

- 126 În îngrijirea persoanelor, ne străduim să le însoțim la fiecare pas cu o inimă de tată și de mamă, de frate și de soră, pentru a parcurge împreună calea către cel mai mare confort la care poate să ajungă fiecare.
- Să ne punem, așadar, alături de ei și să ne facem tovarășii lor de călătorie, fără, însă, a ne substitui lor, respectându-le mereu libertatea și autonomia.
- 127 Să ne străduim să ne sincronizăm cu modul lor de a simți-iubi-exprima și să împărtășim cu ei valorile, greutățile

și problemele, bucuriile, realizările și amărăciunile deziluziilor, temerile și speranțele.

În parcurgerea împreună a căii, să-i călăuzim și în același timp, să ne lăsăm călăuziți, să-i susținem în eforturile lor spre bine și în același timp să ne lăsăm la rândul nostru ajutați. **128**

Mijlocul privilegiat prin care îi însoțim este prezența noastră asiduă și fraternă, care se exprimă în împărtășirea vieții de fiecare zi cu persoanele încredințate nouă. În acest fel, vom încerca să cunoaștem de aproape lumea lor interioară și necesitățile lor, urmărind în mod personal evenimentele lor și, intervenind cu promptitudine în dificultăți, să-i facem să înțeleagă că le vrem binele din toată inima.

În împlinirea datoriilor proprii, fiecare, după posibilități și nevoi, să pună în practică acest mijloc privilegiat. Dincolo de ceea ce se cere în mod strict pentru rolul pe care îl desfășoară fiecare și dincolo de competențele proprii, trebuie ca fiecare să se ofere, cu bucurie și cu iubire, acestor momente de împărtășire a vieții de fiecare zi, chiar și atunci când aceasta comportă un anumit sacrificiu din partea propriei libertăți, a propriilor gusturi și a comodităților. **129**

29. A se dăruia

„Pentru buna creștere a persoanei trebuie să se dăruiască toate gândurile bune ale minții, iar în ceea ce privește perfecționarea proprie și pe a altora, nu trebuie să se spună niciodată gata. **130**

În general, și în special, a educa înseamnă a munci în fiecare zi și în toate zilele vieții”.

Cu acestea și cu alte cuvinte, Fondatorul ne invită să lucrăm în fiecare zi cu energie, cu spirit de bucurie, cu un curaj profetic și, mai ales, cu iubire, pentru promovarea persoanelor dezavantajate și a popoarelor sărace și, în măsura **131**

în care fiecare se simte chemat de harul divin, să facem ale noastre problemele lor.

- 132** Urmând exemplul lui, intenționăm să punem la dispoziția finalităților noastre educative cele mai bune resurse morale și materiale pe care Providența ni le trimite, timpul, darurile naturii și ale harului pe care le-am primit.

- 133** Să ne străduim, așadar, să implicăm în acest proces toate energiile minții, astfel încât acțiunile noastră să fie cât mai bine puse în valoare și să fie mai eficace.

Vom încerca, dealtfel, să ne implicăm capacitățile afective și emotive în a ne asuma responsabilitatea de a educa și a persoanelor încredințate nouă, implicând, în același timp, toate abilitățile noastre operative, fără a ține cont de oboseală și fără a lăsa deoparte vreo inițiativă validă.

30. A se încrede în Providență

- 134** Dăruirea totală trebuie să înainteze mână în mână cu încrederea deplină în Providența Tatălui.

„Trebuie să ne străduim din răspuțeri, spune Fondatorul, ca și cum totul ar depinde de noi și nimic de Dumnezeu, dar, în același timp, să lucrăm cu o așa încredere în Divina Providență ca și cum totul ar fi făcut de Dumnezeu și de noi nimic”.

- 135** În acțiunea educativă de fiecare zi, ne însoțește certitudinea că Providența ne-a ales, ne însoțește cu harul său și ne asistă în prezent și în viitor.

- 136** Ne susține siguranța că Dumnezeu ajunge și acolo unde noi nu reușim și știe să trezească potențialități, să implice și să facă să crească.

- 137** Această convingere ne ajută să învingem temerile și fricile, pentru a face loc speranței chiar și în cele mai dificile situații și ne eliberează de ispita de a ne încrede doar în

strategiile proprii sau de pericolul de a condamna eforturile noastre la sterilitate.

Indiferent care ar fi rolul lor, cu toții trebuie să acționeze **138** și să trăiască în fiecare moment cu această încredere în Providență și totul - raporturile interpersonale, ambientele, alegerile și realizările căilor educative - trebuie să fie pătruns de ea.

31. Pe căile inimii

139 Intuiția Fondatorului, conform căreia educația este în mod special lucrarea inimii, este confirmată și de experiență, dar și de științele umane, conform cărora se vrea ceea ce se învață să iubim.

140 Așadar, în sistemul guanellian de viață și de educație, orice raport interpersonal, mai ales cel educativ, pornește din inimă și se desfășoară pe căile inimii.

Cu alte cuvinte se fundamentează și se dezvoltă pe baza facultăților afective și volitive, mai mult decât pe oricare alte capacități ale persoanei și se exprimă prin intermediul atitudinilor interioare și al comportamentelor exterioare, care reflectă întreaga bogăție a sentimentelor celor care, din iubire, vor binele aproapelui.

141 Sunt atâtea modalități de a intra în relație cu alții, dar calea inimii, după părerea noastră, este cu siguranță cea mai antrenantă, respectuoasă și eficace, mai ales atunci când educația apare ca o acțiune imposibilă și inutilă și nu se întrevăd motive suficiente pentru a aștepta rezultate.

142 Noi credem că, chiar și în cazurile, din punct de vedere uman, cele mai disperate, adevărata iubire reușește să găsească acele căi adecvate pentru a ajunge la punctul cel mai profund al sufletului celuilalt, astfel încât să i se ducă un mesaj și un imbold spre bine.

143 Tocmai din acest motiv, mai mult decât pe organizarea, pe eficiența tehnică sau pe metodologie, trebuie să punctăm pe un raport educativ fundamentat și însuflețit de o iubire luminată de inteligență.

a) Atitudini interioare

32. Bunăvoința

Pentru noi, bunăvoința înseamnă, în mod special, acel **144** curent profund și intens de afecțiune care deschide persoana spre o întâlnire liberă și convingătoare cu aproapele; se naște în inimă și o determină să vrea cu toate forțele binele celui alt.

O astfel de atitudine ne face să-l simțim și să-l primim **145** pe aproapele, înainte de toate, ca pe o persoană care trebuie iubită și de la care să se primească iubire, chiar mai înainte de a-l ajuta, astfel încât raportul să nu fie ca între un binefăcător și un beneficiar, ci ca între frați care se iubesc și se ajută reciproc.

În același timp, o astfel de atitudine ne încurajează să **146** privim cu inima generoasă către indivizi sau către un grup de persoane, să analizăm cu deschidere necesitățile lor și să le înțelegem limitele, mai degrabă înclinați spre milostivire decât spre justiție.

Aceasta este dispoziția interioară pe care trebuie să o **147** cultivăm la nivelul cel mai înalt. De fapt, cine se află în nevoie, în același timp cu cererea de ajutor, caută și o inimă care să-l iubească; aceasta ne-o amintește, de fapt, și Fondatorul când spune că, cu cât se suferă mai mult, cu atât și nevoia de iubire este mai mare.

De fapt, ceea ce face să se descopere nevoile persoanei nu este atât studiul speculativ al minții, ci afecțiunea care izvorăște din inimă.

33. Compasiune evanghelică

Printre dispozițiile interioare, care fac autentic un ra- **148** port educativ, părintele Guanella dă mare importanță com-

pasiunii evanghelice. Cu privire la aceasta, scrie: „Toți membrii casei să fie educați cu un viu sens de compasiune față de orice categorie de suferinzi; compasiunea este vie în natura omului, iar o inimă plină de înțelegere, este inima pe care o binecuvântează Dumnezeu”.

149 Compasiunea înseamnă a te lăsa atins la inimă la vederea necesităților aproapelui, a primi înlăuntrul tău strigătul de ajutor mai ales atunci când acesta se înalță din slăbiciunea celui care nu are glas și a împărți cu el suferințele sale, ca și cum ar fi fost priii.

150 Această solidaritate interioară, care face din suferințele lui „un cuib în inima noastră”, ne face capabili de a comunica cu el și de a-i înțelege starea sufletului, nevoile și speranțele. Printre altele, generează voința de a ni-l apropia, de a-i alina durerea și de a ne asuma co-responsabilitatea drumului său prin viață.

34. Atenție

151 Atenția este atitudinea interioară care ne determină să sărim în ajutorul aproapelui aflat în nevoie, mai ales a celui care, ca și paralticul din Evanghelie, zace la marginea vieții fără vreun sprijin omenesc, pentru a-i oferi la timp ceea ce îi este necesar, asemenea lui Dumnezeu care, cu grijă atentă de Tată, se gândește și prevede cele necesare fiilor săi.

152 Ea ne determină să mergem să căutăm, cu spirit creativ, tot ceea ce poate să favorizeze deplina dezvoltare a fiecăruia și de a parcurge cu mult curaj noi căi de eliberare autentică și de promovare, chiar dacă acestea presupun riscuri și sacrificii.

153 Ne determină, apoi, să individualizăm cu realism situațiile cu adevărat urgente, ca și gravele sărăcii materiale și morale care se află în diferitele culturi, pentru a contribui, cu promptitudine, în măsura energiilor noastre, la găsirea unor răspunsuri potrivite.

„O inimă creștină care crede și care simte cu adevărat nu se poate opri lângă lipsurile celui sărac, fără a-l ajuta; nu se poate închide în ea însăși, atât timp cât vor mai fi săraci de ajutat și nevoi de care să se ocupe”.

b) Modalități relaționale

35. Stimă și respect

În relațiile interpersonale, stima ne determină să-l considerăm pe celălalt, mai ales pe aproapele încercat de sărăcie, asemenea unui “tu”, adică un individ dotat cu aceeași demnitate umană și cu personalitate proprie.

Stima nu ne face să ne oprim la limitele sale, ci ne determină să-i apreciem acele bogății interioare, mai ales cele care se află în inima lui, și să căutăm acele resurse morale și spirituale care sunt mereu mari în persoanele lovite de durere și oprite de nevoi.

Datorită unei capacități speciale de a pătrunde realitatea, ne conduce să vedem frumusețea chiar și acolo unde ea este ascunsă de “non frumusețe”.

Stima se traduce într-un profund respect față de celălalt: datorită lumii sale interioare, istoriei sale și trăirilor sale, proiectelor și exigențelor sale.

În fața misterului suferinței prezente în cel care ne este încredințat, respectul trebuie să fie atât de mare încât să nu-i fie violată niciodată demnitatea personală și nici diminuat rolul prețios pe care îl are în cadrul istoriei mântuirii.

În fața problemelor și a dificultăților pe care le întâlnesc în fiecare zi persoanele dezavantajate, respectul trebuie să se traducă în atitudini și gesturi de sinceră înțelegere, de răbdare “nemărginită” și de o delicatețe extremă.

36. Încredere și optimism

160 Încrederea este o regulă pedagogică de mare importanță: trezește încrederea în celălalt și pune în mișcare cele mai bune energii ale sale.

Ea ne determină să avem încredere în persoane și în bunătațea lor și să valorizăm resursele lor, chiar dacă sunt puține.

161 Se manifestă, mai ales, prin acordarea unei juste libertăți în acțiune, astfel încât fiecare să exprime tot ceea ce e mai bun în el însuși.

Nu se înclină în fața greșelii, dar ridică cu o promptă caritate și încurajează continuarea drumului cu seninătate și speranță, contând pe ajutorul lui Dumnezeu și al altora și pe propriile capacități.

162 Alături de încredere suntem însoțiți și susținuți de o mare doză de optimism.

Optimismul nu se naște din sentimentalism sau din raționamente de oportunitate, ci din convingerea că binele este mai tare decât răul, că harul lui Dumnezeu acționează în mod eficace în inimi și că acele capacități prezente într-o persoană sunt infinit superioare limitelor sale.

163 Pentru aceasta, noi credem că, în ciuda problemelor persoanelor și a popoarelor, ca și a dramei anumitor situații, acțiunea educativă aduce roade de bine.

164 Această viziune optimistă ne stimulează să învingem frica și să propunem planuri educative curajoase, capabile să trezească resursele ascunse ale persoanelor și ale popoarelor și să fie susținute speranțele lor.

165 Încrederea și optimismul ne îndeamnă să avem încredere în efortul pe care îl fac persoanele, să așteptăm cu răbdare roadele și să apreciem mereu rezultatele, chiar și atunci când ele par nesemnificative.

37. Confidență și dialog

În sistemul nostru de viață și de educație, relațiile inter- 166
personale și de grup sunt marcate, în mod deosebit, de nota
confidenței.

„Superiorii, în actul de a coordona pe cei încredințați gri-
jii lor, să favorizeze cu simplitate iubirea confidențială și să-i
cheme pe nume, asemenea propriilor copii, frați și prieteni
dragi. La rândul lor, subordonații să se lase călăuziți de ei din
spirit de iubire și de confidențialitate, mai mult decât de frică”.

Confidențialitatea se exprimă prin deschiderea unora 167
față de alții cu sinceritate, fără frică sau prejudecăți, prin
ajutorul și încurajarea reciprocă, prin sfat și prin corectarea
fraternă.

Trebuie să ducă către instaurarea unui dialog direct și 168
spontan, dorit nu doar în anumite momente bine precizate,
ci și în diferitele ocazii oferite de viața de zi cu zi.

Pentru a construi și a alimenta un astfel de dialog, ne 169
vom angaja să evităm tot ceea ce dăunează stimei și reputa-
ției persoanelor, să facem să circule informațiile și să schim-
băm idei și experiențe, astfel încât să căutăm împreună ceea
ce este mai bun pentru sine și pentru alții.

38. Simplitate și bucurie, blândețe și forță

Aceste conotații ulterioare ne sunt transmise de către 170
părintele Guanella cu o înțelepciune pedagogică care provine
mai ales din marele său echilibru.

Simplitatea, atitudine naturală și spontană față de 171
aproapele nu înseamnă superficialitate, nici artificialitate în
comportament, ci este expresia adevărată a propriilor gân-
duri și sentimente, ușor de înțeles chiar și de cei care au
dificultăți notorii de comunicare.

- 172 Bucuria, care reflectă în exterior plăcerea întâlnirii cu o altă persoană, nu înseamnă lipsă de cuviință, ci, mai degrabă, este manifestarea sinceră a unei atitudini joviale și primitoare.
- 173 Blândețea înseamnă evitarea unui tratament brusc și tăios; folosește, în schimb, maniere cordiale, care înseamnă politețe și atenție.
- „Blândețea, însă, să fie serioasă și să nu permită ca fiecare să-și urmărească propriile interese. În educație trebuie să stăm departe de falsa compasiune, care produce caractere moi și lipsite de vlagă. Blândeții să i se alăture și forța: cu răbdare și energie să fie impulsionați toți aceia care sunt înclinați spre lene și comoditate”.

Capitolul al treilea

CLIMATUL AMBIENTULUI EDUCATIV

39. Familiaritatea

Centrele noastre trebuie să se distingă printr-o atmosferă 174
de familiaritate prietenească, care se axează pe bucuria de a fi
împreună și determină persoanele să se simtă în largul lor.

În ele, însă, trebuie să se dea o atenție particulară tutu- 175
ror acelor factori care favorizează un climat de familie: mo-
dalitatea de primire, generozitatea în slujirea reciprocă, ca și
interesul sincer pentru creșterea fiecăruia în parte.

Fiecare relație trebuie să se desfășoare astfel încât con- 176
ducerea să nu impună nimic cu teamă. Diferențele de vârstă
sau locul de muncă specific fiecăruia nu trebuie să împiedice
conversația spontană și diferitele acțiuni cotidiene. Fiecare,
chiar și cel mai mic și cel mai fragil, trebuie să se simtă util
și stimat și să găsească modalitatea cea mai potrivită pentru
a-și exprima cu naturalețe capacitățile proprii.

Ca în orice familie bună, să se aibă grijă să nu se “restrân- 177
gă foarte mult” acea libertate pe care poate să și-o permită
rațiunea și care ajută la manifestarea propriilor atitudini, pu-
nându-se mereu în evidență resursele minții și ale inimii.

În același timp, este foarte importantă o disciplină echi- 178
librată și subordonată necesităților slujirii: funcția sa este
aceea de a tutela binele comun în fața egoismului, să favori-
zeze o dezvoltare ordonată a raporturilor dintre persoane și a
activităților și să inspire tuturor siguranță.

40. Angajament și seninătate

- 179 Alte caracteristici, la fel de importante, ale centrelor noastre sunt: un puternic angajament și un mare spirit de sacrificiu din partea tuturor.
- Fiecare să încerce să vină cu propria contribuție cotidiană a muncii, a suferinței și a rugăciunii, pentru creșterea persoanei, dar și pentru bunăstarea materială și morală al centrului însuși.
- 180 Nimeni nu trebuie să se considere incapabil sau că nu are nimic de dat, ci cu toții trebuie să se implice cu spirit de sacrificiu și, în același timp, în mod pașnic, fără să se lase cuprinși de teamă.
- 181 De fapt, ambientul în care ne desfășurăm activitatea trebuie să fie pătruns de un climat de seninătate profundă care își propune ca și ideal educativ indispensabil să pună persoanele în condiția de a fi mulțumite, să aibă motive de speranță și să se simtă susținute în fiecare moment de gesturile noastre de iubire.
- 182 De aceea, tensiunile inevitabile, să fie depășite cu ajutorul dialogului, prin acceptarea cordială a celorlalți, prin încrederea reciprocă și prin sincera căutare a binelui comun, nu al celui propriu.
- 183 În fața nelipsitelor greșeli și falimente, cu toții trebuie să-și deschidă inima spre iertare și înțelegere, conștienți că, greșind, se învață, iar din experiențele negative se pot extrage adevărate lecții de viață.
- 184 În sfârșit, să se dea valoare și ideii de sărbătoare, în varietatea formelor sale, ca limbaj expresiv accesibil tuturor, pentru ca, prin ea, să se manifeste acea seninătate care trebuie regăsită și împărtășită și care, în timp ce contagiază, unește sufletele.

41. Moralitate și religiozitate

„Cu toții să încerce ca în casele noastre, cu fiecare zi care trece, să se îmbunătățească pe sine însuși și să fie de ajutor și altora, mai ales în ceea ce privește înaintarea în virtute. Moralitatea este finalitatea cea mai dorită a casei”.

În sintonie cu această invitație a Fondatorului, centrele noastre trebuie să manifeste o puternică tensiune morală, care să încurajeze persoanele în depășirea răului și în dobândirea adevăratelor valori.

În ele să se încerce să se prevină și să se îndepărteze tot ceea ce ofensează sensul moral și să se propună atitudini și comportamente care să facă viața frumoasă, atât în ochii lui Dumnezeu, cât și în ochii oamenilor, precum corectitudinea, dreptatea, înțelegerea reciprocă, concordia, solidaritatea către cei mai slabi.

Ambientele în care ne desfășurăm activitatea ajung la climatul cel mai dorit în momentul în care se percepe prezența lui Dumnezeu, Tatăl plin de grijă, care răspândește seninătate și încredere în viață, și când toți se angajează să trăiască în el și să dea mărturie de bunătatea lui.

În ele, printre altele, trebuie să transpară lauda și mulțumirea continuă față de Dumnezeu, atât prin intermediul vieții, cât și prin cuvânt, fiind astfel evident că prin implicarea tuturor se împlinește planul lui Dumnezeu.

Capitolul al patrulea **CRITERII OPERATIVE GENERALE**

42. „Pâine și Domnul”

- 189** Prin această formulă semnificativă, Fondatorul ne încredințează datoria, în ceea ce privește promovarea persoanelor și a popoarelor, să tindem la ridicarea lor atât naturală cât și supranaturală.
- 190** În munca educativă trebuie să ne preocupăm atât de nevoile care țin de sfera lor “umană”, adică din punct de vedere fizic, psihologic, etic și religios, cât și de ceea ce ține de sfera religioasă, încercând să oferim un răspuns ambelor categorii.
- 191** Ne dorim, așadar, să nu despărțim promovarea dimensiunii fizice și psihice a persoanei de evanghelizarea ei, ci să le menținem în strictă conexiune, ca două aspecte necesare ale unicei misiuni educative.
- 192** Vom evita să reducem evanghelizarea doar la misiunea de a face să crească persoana din punct de vedere “uman” și vom da spațiu celebrării propriei credințe și propovăduirii lui Isus Cristos.
- 193** În același timp, nu vom limita acțiunea educativă doar la ambientul religios și moral, ci trebuie să o lărgim și la sfera problemelor umane și temporale, cu dorința ca fiecare să fie recunoscut în demnitatea sa și să ajungă astfel la plinătatea vieții.

43. Primatul inimii asupra tehnicii

- 194** Munca noastră de educație dorește să folosească activitățile și instrumentele cele mai potrivite pentru promovarea persoanei, fie cele tradiționale, fie cele recunoscute deja de

un studiu științific, doar să aibă în vedere respectul față de viziunea creștină a vieții umane.

Trebuie să subliniem, însă, că orice activitate și propu- **195**
nere educativă își dezvăluie întreaga lor forță de promovare a persoanei doar dacă sunt unite de un raport interpersonal autentic, caracterizat de afecțiune, încredere și optimism.

Tocmai un astfel de tip de raport este cel care face per- **196**
soana să se simtă acceptată, înțeleasă și iubită în condiția existenței sale și o face disponibilă să primească intervenția formativă.

Pe de altă parte, o relație educativă care nu este caracte-
rizată de anumite activități specifice adecvate oferă răspun-
suri doar pentru câteva nevoi ale individului, fără a-i da su-
ficiența posibilități de creștere integrală.

În munca noastră educativă trebuie să încercăm, așadar, **197**
să armonizăm tehnica și iubirea, astfel încât iubirea să fie
sufletul care dă viață tehnicii și aceasta să devină un instru-
ment valid în slujba forței creatoare a iubirii.

44. Realism

În elaborarea și concretizarea proiectelor trebuie să se **198**
aibă în vedere problemele reale, exigențele și posibilitățile
fiecăruia în parte, ale grupurilor și ale popoarelor.

Așadar, ne vom strădui să lăsăm la o parte prejudecățile
și preconcepțiile și ne vom angaja să le respectăm demnita-
tea, istoria și planurile pe care le au.

Chiar dacă ținem cont de finalitățile educative în gene- **199**
ral, trebuie să adaptăm obiectivele la darurile naturii și ale
harului, specifice fiecăruia, și să proporționăm intervențiile
și cererile ținând cont de puterea lor efectivă.

Pentru aceasta, să nu se caute rezultatele cele mai bune **200**
cu orice preț; în schimb, să se aibă în vedere, mai presus de

toate, nevoile esențiale, și să se tindă la menținerea seninătății de bază a persoanelor, la creșterea capacității lor și la bucuria de a trăi cu ceilalți.

- 201 În fine, în programarea intervențiilor să se țină cont de resursele reale și să nu se creeze așteptări pentru a căror împlinire să nu se poată oferi un răspuns.

45. Valorizarea cotidianului

- 202 În procesul educativ al persoanelor, să nu ne încredem în momentele “magice” sau în circumstanțe extraordinare, ci, fără să lăsăm să ne scape anumite oportunități specifice, să valorizăm posibilitățile oferite de viața de zi cu zi și de ritmurile sale.
- 203 Orice moment care ține de implicarea directă a fiecăruia, cu greutățile lui specifice, recreațiile și sărbătorile, momentele de seninătate sau de preocupare, trebuie să devină important și semnificativ, așa cum se întâmplă în viața unei familii unite.
- 204 Pentru aceasta, să încercăm să transformăm în ocazie de creștere atât raportul cu ceilalți, cât și evenimentele, lucrurile și orice experiență, chiar și cea marcată de suferință sau de greșală.
- 205 Astfel, vom ajuta persoanele să nu fugă de propria realitate în căutarea unei condiții ideale, ci să se accepte cu seninătate, să-și descopere propriile potențialități bune și să le transforme în adevărate instrumente, spre binele propriu și al celui alt.

46. Atenția preferențială față de cei mai slabi

- 206 „Cu cât cineva este mai mizerabil, lipsit total de mijloacele necesare și privat de ocrotire umană, cu atât mai mult trebuie să-l primim și să-l ajutăm. Căutați-l voi pe cel mai

abandonat dintre toți și puneți-l la masă cu voi și faceți-l prietenul vostru”.

Fondatorul ne arată în mod clar că cea mai mare atenție și cea mai mare grijă trebuie să le rezervăm celor care sunt încercați cel mai mult atât în trup cât și în spirit, indiferent de religia sau cultura căreia îi aparțin.

Aceasta înseamnă că, dintre cei pe care îi primim și pe 207 care îi ajutăm, trebuie să-i preferăm pe cei care se află în situații de abandon moral și într-o stare de sărăcie foarte mare și că, în definirea și realizarea programelor noastre, nevoile lor trebuie să se afle pe primul loc.

E ca și cum într-o familie bine încheată, cu toții își dau 208 silința să-i înconjoare cu o iubire specială pe cel care este încercat de suferință și pentru el sunt sacrificate timpul și energiile disponibile chiar și atunci când lipsesc rezultatele concrete. La fel trebuie să fie și în centrele noastre. Cu toții să se implice să aibă grijă de cei mai nevoiași și să se preocupe ca pentru ei să fie folosite toate energiile materiale și morale.

Acest criteriu să fie pus în practică pentru orice persoană din centru, înspre orice grup dintr-o națiune și înspre orice popor din lumea întreagă.

47. Datoria de a promova ambientul socio-cultural

În timp ce realizăm principiile cele mai potrivite pentru 209 promovarea integrală a persoanei, ne preocupăm, în același timp, și de ambientul socio-cultural în care este inserată, astfel încât acesta să nu fie un obstacol pentru creșterea sa, ci să găsim în el posibilitățile cele mai bune.

Contextul socio-cultural, suntem convinși, ca și *humus* în care indivizii sunt înrădăcinați condiționează mai mult sau mai puțin și uneori chiar determină propriul comportament.

În ceea ce privește mediul înconjurător, în angajarea 210 noastră de a educa, trebuie să încercăm să conștientizăm fa-

- milia și teritoriul cu privire la datoria lor de a oferi o oarecare calitate a vieții și relații interpersonale respectuoase față de demnitatea persoanei, care să faciliteze dezvoltarea ei deplină.
- 211 Ne vom strădui să intervenim, fie în ambientul familial, fie în cel social, pentru a favoriza în ele atenția față de exigențele biologice fundamentale, psihice și spirituale, specifice persoanelor, tocmai pentru a răspunde acestor exigențe în mod adecvat.
- 212 În acest sens, susținem familiile și instituțiile sociale, fie pentru a depăși dificultățile care împiedică îmbunătățirea vieții și a relațiilor interpersonale, fie pentru căutarea și valorizarea maximă a resurselor umane și materiale aflate la dispoziția lor.
- 213 Educația ambientului este condiția indispensabilă nu doar pentru creșterea persoanei, ci și pentru promovarea unei societăți mai solidare și mai fraterne, întru cât solidaritatea și înțelegerea interioară a unui popor și între popoare începe din ambientul familial și teritorial.

48. Colaborarea cu familia și cu societatea

- 214 Prin activitatea noastră educativă nu vrem să ne substituim rolului și responsabilității familiei și al societății, ci vrem să ne alăturăm lor pentru a le încuraja și a le susține, evidențiind, în modul cel mai bun posibil, misiunea lor de promovare a persoanei și a popoarelor.
- 215 În absența familiei naturale sau adoptive, cerem implicarea rudelor cele mai apropiate de mediul familial.
- 216 În timp ce prin slujirea noastră oferim anumite răspunsuri nevoilor esențiale și educative cărora societatea și familia nu știu sau nu vor să răspundă, în același timp, trebuie să le ajutăm să devină conștiente din ce în ce mai mult cu privire la datoria lor educativă și să-și asume cu responsabilitate și cu maximă seriozitate tot ce decurge din ea.

Le încurajăm să înfrunte cu înțelepciune și curaj situațiile particulare dificile, precum și problemele cele mai complexe și să caute, înainte de toate, în propriul ambient, persoanele și mijloacele necesare, care să răspundă în mod adecvat acestor probleme, mai înainte să delege altora mandatul de a găsi soluții satisfăcătoare. 217

Pe lângă acestea, le ajutăm să-și îmbunătățească propriile capacități și momentele formative și să împlinească ele însele un drum de autoformare. 218

Recunoscând rolul primar al familiei și societății în promovarea persoanei, pe de-o parte, ne însușim proiectele lor în măsura în care acestea promovează cu adevărat și în mod integral demnitatea umană, iar, pe de altă parte, le implicăm pe cât posibil în proiectele noastre. 219

Oricum ar fi, trebuie să găsim o linie comună cu privire la obiective, metode și intervenții, astfel încât să înaintăm împreună spre căutarea deplinei creșteri a persoanelor și a popoarelor. 220

49. Participare activă

În dinamica unei acțiuni educative, trebuie să avem tendința de a-i implica în mod responsabil pe toți membrii comunității educative, în funcție de rolul și capacitățile fiecăruia, astfel încât să devină cu toții protagoniști și nu doar simpli executori ai activității pedagogice. 221

Participarea să fie extinsă la întregul proiect local și la toate fazele elaborării și concretizării lui. 222

Aceasta presupune ca, în punerea lui în practică și în desfășurarea activităților, să se respecte principiul subsidiarității, încredințându-se fiecăruia, pe măsura priceperii, diferite obligații și responsabilități. 223

Pe lângă acestea exclude caracterul individual și trebuie să se caute de bunăvoie și părerile altora, precum și punerea 224

în comun a ideilor și a experiențelor, cu intenția sinceră de a găsi calea cea mai bună.

- 225 La acest mod de a vedea lucrurile nu trebuie să se renunțe în favoarea eficienței, ci trebuie luat în considerare chiar dacă pe moment presupune o cheltuială mai mare de timp și de energii sau renunțarea la alte proiecte mai eficiente, dar mai puțin participative.

50. Inserarea în contextul socio-cultural

- 226 În concretizarea slujirii pe care o facem, ne preocupăm cu prioritate să întrupăm în cultura locului sistemul nostru de viață și de educație.

În vederea acestui scop, ne vom da silința să intrăm în sintonie cu ambientul socio-cultural, de unde să extragem tot ceea ce înseamnă patrimoniul de valori, de uzanțe și obiceiuri și să ni le asumăm în mod critic, în stilul nostru educativ.

- 227 În același timp, încercăm să recitim carisma guanelliană în lumina istoriei și a culturii locale, să o actualizăm într-o experiență specific existențială și educativă, în care să punem împreună într-o unitate armonioasă, atât bogăția valorilor carismei noastre, cât și pe aceea a culturii locale.

- 228 Este, apoi, dorința noastră să participăm pe deplin la viața comunității civile și religioase în care suntem inserați, să-i împărtășim problemele și speranțele și să punem toate energiile noastre în serviciul celor care trăiesc în ea, în situații de dificultate materială, morală și socială.

- 229 Fără a limita neapărat raza de acțiune la un anumit teritoriu, vom coordona activitatea noastră cu programele inspirate din realitatea socială și vom pune la dispoziție forțele noastre pentru promovarea celor săraci și pentru construirea unei societăți mai solidare și fraterne.

Totodată, încercăm să stimulăm teritoriul în care ne aflăm, **230** să se deschidă față de cunoașterea și primirea valorilor sistemului guanellian de viață și de educație și îl invităm să-l introducă în dinamismul propriei istorii și al organizării lui sociale.

51. Deschiderea universală

Acțiunea noastră educativă se adresează persoanelor ne- **231** viașe și popoarelor de orice rasă, cultură și religie și este deschisă spre colaborarea nu doar cu cei care împărtășesc credința noastră, ci cu orice persoană de bunăvoință, care are la inimă cauza săracilor și totodată civilizația iubirii.

Această deschidere universală și ecumenică presupune **232** înțelegere și respect reciproc.

De aceea, nimeni să nu aibă atitudini de judecată față de alte filozofii și religii, ci cu toții sunt disponibili în a căuta și primi valorile prezente în ele și să acționeze conform lor.

Fiecare își dă silința să mențină cu alții raporturi cordiale de **233** stimă și încredere și, dincolo de diferențe, să trăiască realitatea în unitate și cu demnitate, considerându-i pe ceilalți ca frați și surori.

Se dă fiecăruia posibilitatea să-și dezvolte propria viață **234** spirituală și religioasă și să meargă pe drumul adevărului; cu toate acestea, nu neglijează a le oferi, cu multă convingere, dar respectând libertatea fiecăruia, tot ceea ce propune credința creștină, amintind că ceea ce contează mai mult decât cuvântul este mărturia faptelor.

Deschiderea față de alte filozofii și religii nu înseamnă **235** renunțarea la identitatea creștină a pedagogiei noastre: cu bun simț și cu hotărâre, se cere ca toți să o respecte și operatorii noștri trebuie să o adapteze ținând cont de drumul lor educativ.

52. Unitatea și valorizarea diversității

- 236** Criteriul pe care îl urmărim în fața caracteristicilor diferite ale persoanelor și ale popoarelor este acela de a le percepe și de a le valoriza în ansamblul lor.
- 237** Le considerăm ca manifestare a infinitei bogății a lui Dumnezeu și, totodată, ca fiind complementare. Acesta este și motivul pentru care, atât indivizii, cât și grupurile umane se îmbogățesc reciproc.
- 238** Conștienți că, dincolo de anumite manifestări superficiale, orice popor și orice persoană posedă carisme proprii, trebuie să insistăm cu mare atenție pe individualizarea lor și pe oferirea posibilității de a le conștientiza și dezvolta.
- 239** Ne propunem, pe lângă acestea, să călăuzim persoanele să pună propriile daruri în slujba binelui comun, să-și asume și să trăiască diversitatea ca o posibilitate prețioasă de întâlnire și dialog cu celălalt.

Partea a treia COMUNITATEA EDUCATIVĂ

Primul capitol IDENTITATEA

53. Natura

Acțiunea noastră educativă se realizează în cadrul unei 240
comunități care este, în același timp, subiect operativ, izvor
și mijloc de mesaje educative, întrucât, nu doar pune în act
intervenții formative, ci, ea însăși este o propunere și o cale
de educație.

Pornind de la modelul familiei, care este izvor de inspira- 241
ție pentru concepția noastră pedagogică, comunitatea educa-
tivă este un organism viu, ai căror membri, inspirându-se din-
tr-un ideal comun educativ, sunt uniți de aceeași datorie de a
actualiza în mod responsabil promovarea integrală a persoanei
și a popoarelor, conform valorilor pedagogiei guanelliene.

Drept urmare, este un grup structurat, în care, prin in- 242
termediul relațiilor interpersonale din ce în ce mai autentice
și prin intermediul schimbului continuu de idei, toți mem-
brii pot să experimenteze la nivelul cel mai concret valorile
autentice care privesc persoana și societatea.

Și pentru că ceea ce propunem noi este o educație fun- 243
damental creștină, comunitatea este chemată să fie locul în
care se întâlnește cu vestea cea bună a credinței și se face
experiența proiectului de viață propus de Cristos.

54. După modelul familiei

- 244 Fiecare comunitate educativă guanelliană, în structura sa și în viața de zi cu zi, își propune să facă referință cât mai mult posibil la modelul de familie, încercând să și-l asume.
- 245 Toți membrii ei sunt considerați ca prieteni și frați, indiferent de vârstă, cultură sau condiție socială; nimeni nu este lăsat deoparte, ci cu toții sunt primiți și tratați cu o inimă largă.
- 246 În a proiecta și în a acționa, comunitatea este atentă în mod constant la creșterea lor integrală și la nevoile lor.
- 247 Fără a se descuraja vreodată în fața dificultăților, știe să valorizeze resurse ordinare și extraordinare, vechi și noi.
- 248 Conștientă de apartenența sa la societatea în care trăiește, nu își limitează interesele și acțiunile exclusiv în serviciul educativ al centrului, ci își lărgeste atenția și activitatea la întreg teritoriul în care se află.
- Este atentă la urgențele care presupun caritatea și cooperează la a da răspunsuri pe măsură.
- 249 Ca și comunitate de credință, se deschide către lumea lui Dumnezeu în tot misterul său și în el își descoperă originea și modelul.
- 250 Acționează cu acea conștiință că este chemată de Dumnezeu pentru a colabora la proiectul său salvific față de omenire și prin angajarea sa de promovare se face instrumentul bunătății și al Providenței Tatălui față de toți, mai ales față de cei nevoiași.

55. Membrii

- 251 În fiecare din centrele noastre operative, comunitatea educativă este formată din toți aceia care, din diferite motive, sunt implicați în proiectul educativ local.

De fapt, cuprinde comunitatea locală a Familiei guanelliene, operatorii, persoanele încredințate slujirii noastre, familiile lor și oricine cooperează, de aproape și în mod continuu, cu acțiunea formativă.

Toți aceștia, chiar dacă în diferite moduri, împart responsabilitatea întregului proiect. 252

Conform cu rolul și competența specifică, fiecare participantă ca protagoniști la elaborarea și actualizarea sa în viața de zi cu zi, punând la dispoziție capacitățile lor naturale, morale și profesionale. 253

56. Datorii și drepturi

Fiecare membru al comunității educative, întrucât lucrează sau este primit într-o instituție guanelliană, are datoria precisă de a cunoaște, accepta și respecta proiectul educativ local și să-i favorizeze implementarea. 254

Obligația importantă a întregului personal care lucrează în diferite funcții în centrele noastre este aceea de a îmbina activitatea proprie cu o adecvată competență profesională, morală și guanelliană. 255

Fiecare membru are dreptul de a avea propria arie de acțiune, de folosire a instrumentelor specific propriei îndatoriri încredințate și de a da propria contribuție, mai ales la nivel de idei, în elaborarea proiectului educativ local și a tot ceea ce presupun respectivele programări. 256

Fiecare are și dreptul, conform principiului dreptății, la respectul față de exigențele sale personale, familiale și sociale, iar dacă este angajat cu un contract de muncă, și la o retribuție corectă. 257

Dincolo de aceasta, persoanele îngrijite în centrele noastre au dreptul de a primi educația necesară, ca răspuns la diversele lor necesități și mai ales, în vederea creșterii lor integrale. 258

57. Structura lărgită

- 259 Comunitatea are o structură variată și diferențiată, dar unitar coordonată. Fiecare membru, în vederea împlinirii propriei îndatoriri, are rolul său și competența sa și dispune de o autonomie necesară specifică. Acționează, însă, mereu în strânsă legătură cu alți membri, conform nivelului lor de pregătire, corelând propria acțiune cu aceea a tuturor, pentru împlinirea proiectului comun și pentru realizarea programelor stabilite.
- 260 La nivelul proiectelor și al operativității, unitatea este asigurată de un grup de persoane, care, sub călăuzirea unui ghid, cu responsabilitate ultimă și în profundă înțelegere între ei, au datoria de a îngriji, de a face efectivă și de a însoți elaborarea, concretizarea și verificarea proiectului și a planurilor educative, precum și punerea lor în practică.
- 261 Fidelitatea față de viață și față de acțiunea educativă în spirit guanellian este garantată mai ales de către membrii prezenți ai familiei guanelliene. Ei, dar și cei care nu sunt implicați direct în activitatea educativă, constituie nucleul animator al comunității și trebuie să mențină vii valorile pedagogice guanelliene, prin mărturia vieții și a cuvântului.
- 262 Datoria lor este aceea de a face ca spiritul guanellian să pătrundă în raporturile interpersonale, în ambient și în activități, și de a-i însuși pe toți în încercarea lor de a fi semne *aici și acum* și purtători ai iubirii lui Dumnezeu față de persoanele dezavantajate.

58. Obiectivul general

- 263 Obiectivul general al comunității este realizarea misiunii educative guanelliene într-un anumit context socio-cultural. Această angajare constituie motivul existenței sale.

De aceea, datoria sa principală, la care toți cei din jur **264** trebuie să tindă, este aceea ca, pas după pas, să se ajungă la desăvârșirea operei noastre caritative, conform cu proiectul specific local.

Comunitatea trebuie să-și concentreze întreaga viață și **265** activitate în jurul acestui proiect, pentru el să realizeze și să finalizeze tot ceea ce ține de organizare, să activeze planuri și programe adecvate, investind în el toate resursele proprii.

Capitolul al doilea **ATRIBUȚII**

59. Transmiterea cunoștințelor și a valorilor

- 266 Atribuția principală a comunității, în privința membrilor săi, este aceea de a transmite și de a favoriza dobândirea fie de cunoștințe tehnico-practice, ca instrument important pentru creșterea persoanei, fie a valorilor umane, creștine și guaneliene.
- 267 În ceea ce privește valorile, comunitatea nu trebuie să se limiteze doar la prezentarea semnificației lor, ci trebuie să facă în așa fel încât, fiecare, să și le însușească cu libertate și convingere, să le iubească și să le trăiască, și lor să-și conformeze gândurile, sentimentele și acțiunile proprii.
- 268 Și pentru că ceea ce contează mai mult nu sunt cuvintele, ci exemplele concrete, comunitatea are datoria de a crea și de a face să crească participarea prin intermediul unei modalități care o face să devină concretă.

60. Promovarea participării

- 269 Pentru că toți membrii sunt chemați să colaboreze la realizarea proiectului educativ local, comunitatea are și datoria de a crea și de a face să crească participarea prin intermediul unei modalități care o face să devină concretă.
- 270 Ținând cont de cultura și tradiția locală, promovează în interiorul centrului diferite nivele de participare, răspunzând astfel dorinței Fondatorului: „Va fi binecuvântată, în mod special, acea casă în care, toți membrii, și fiecare în parte, sunt bine intenționați în vederea răspândirii binelui moral, spiritual și economic al casei însăși”.

În consecință, are în vedere participarea la evenimentele 271
sociale și religioase care apar în teritoriu, astfel încât să se
dezvolte simțul solidarității și să se susțină acele inițiative
valide în vederea edificării materiale și morale a săracilor.

61. Realizarea unui ambient formativ guanellian

Ambientul nu se referă doar la acel loc în care se des- 272
fășoară activitatea educativă, ci este vorba de acea realitate
vie în care persoanele, situațiile și lucrurile participă efectiv
la formarea persoanei și în același timp se lasă modelate de
prezența acesteia.

De aceea, comunitatea are datoria de a construi un am- 273
bient, care, pe de-o parte, să promoveze la maxim creșterea
persoanelor, iar, pe de altă parte, să dețină și să-și dezvolte
propria forță educativă și să fie el însuși o astfel de propunere
educativă, astfel încât să favorizeze interiorizarea și răspândi-
rea modelelor valide de viață.

Această datorie ne angajează în căutarea a tot ceea ce 274
creează și face să crească un climat specific guanellian, cât și
în prevenirea acelor modele sau mentalități care sunt nega-
tive.

O astfel de angajare nu se limitează doar la anumite momen-
te particulare, ci este continuă și cotidiană; acest ambient înțeles
ca realitate vie, presupune o grijă și o atenție permanentă.

62. A avea grijă de o adecvată formarea personală

Comunitatea este chemată să desfășoare propria slujire 275
cu o competență educativă și pastorală în deplină fidelitate
față de valorile pedagogiei guanelliene.

De aici se naște angajarea de a se îngriji ca toți membrii 276
ei să aibă o pregătire umană, tehnico-profesională și guane-

liană adecvată: aceasta le permite să dezvolte la maximum capacitățile lor formative, iar acțiunea lor să devină cu adevărat calificată și hotărâtă.

- 277 Și pentru că persoanele și situațiile sunt într-o continuă schimbare, științele umane înaintează și dimensiunea pedagogică guanelliană este din ce în ce mai cunoscută și mai asimilată, formarea nu poate fi considerată niciodată încheiată, ci trebuie să continue în timp cu un elan și cu o voință mereu reînnoite.
- 278 Așadar, comunitatea, în timp ce cere membrilor ei o formare de bază pe măsura rolului pe care îl are fiecare, promovează activități specifice în vederea formării lor continue și favorizează participarea la ele.
- 279 La rândul său, fiecare membru în parte trebuie să se preocupe de propria formare: „Fiecare, scrie părintele Guanella, să se perfecționeze la locul său de muncă; trebuie să studieze și să muncească astfel încât să aducă mereu noutăți acolo unde muncește”.

63. Elaborarea și actualizarea proiectului educativ local

- 280 Principiile și orientările generale ale pedagogiei noastre trebuie îmbinate cu valorile culturii locale și traduse într-un proiect pe măsură.
- Ținând cont de analizele și studierea propriilor realități, a contextului socio-cultural, a nevoilor, precum și a capacității persoanelor, comunitatea trebuie să-și propună propriul proiect educativ.
- 281 Elaborează acest proiect având ca izvor și ghid acest document și face tot posibilul ca toți să-și poată oferi propria contribuție în ceea ce privește ideile de bază și experiențele de la care să se pornească.

Acest proiect, din moment ce devine un punct de referință stabil pentru întreaga activitate pedagogică locală, să se transforme într-un cod care să fie verificat în mod periodic și actualizat. În acest fel, se depășește subiectivismul, se garantează continuitatea și eficacitatea în situațiile schimbătoare și sunt luate în considerare pe lângă contribuțiile științifice și cele care sunt sugerate de către experiența de zi cu zi. 282

Ținându-se cont de exigențele și tradițiile culturii locale, cu ajutorul anumitor tehnici, i se va face periodic o serioasă programare și o verificare autentică. 283

64. Organizare adecvată

O organizare bună conferă eficacitate și eficiență acțiunii educative, favorizează siguranța în raporturile interpersonale și devine un instrument valid pentru menținerea unui climat de seninătate și de respect reciproc. 284

În asumarea și exercitarea acestei responsabilități ulterioare, comunitatea stabilește în mod organic anumite structuri, resurse și activități, evitând, astfel, prin punerea în valoare a posibilităților de care dispune, risipa de energii morale și economice prețioase. 285

Definește cu multă claritate sectoarele și nivelurile de participare, atât a persoanelor ca atare, cât și a grupurilor, determină anumite funcții, roluri și obligații, ținând cont de competența fiecăruia și coordonează cu înțelepciune diferitele intervenții, astfel încât totul să fie orientat spre realizarea obiectivelor propuse. 286

Precizează, printre altele, finalitatea și modalitatea de a folosi mijloacele și structurile și, conform cu deciziile stabilite, scrie toate aceste aspecte într-un regulament. 287

Capitolul al treilea **ANUMITE FUNCȚII**

65. Direcțiunea

- 288** Datoria ei este de a călăuzi și a conduce cu multă claritate și siguranță comunitatea în vederea realizării proiectului educativ.
- 289** Stă în competența direcțiunii responsabilitatea ultimă a persoanelor, a proiectului, a organizării și a cadrului general, încredințarea diferitelor roluri, determinarea modalității de a acționa, asigurarea mijloacelor necesare, precum și atenția față de desfășurarea corectă a acțiunii educative.
- 290** Un astfel de rol trebuie exercitat în spiritul unei ample deschideri, cu umilință și în spirit de slujire și niciodată abuzând de puterea încredințată; determinarea trebuie să se îmbine cu blândețea, astfel încât să nu fie obstrucționată caritatea, iar ascultarea și dialogul să devină căi de colaborare.
- 291** Responsabilitatea de a conduce este încredințată unui membru al familiei guanelliene sau unei alte persoane competente, cu o pregătire profesională și guanelliană pe măsură, numită de către autoritatea competentă a Operei “Don Guanella”.

66. Animarea

- 292** Consistă în a menține viu stilul educativ guanellian și a stimula membrii comunității să și-l însușească.
- 293** Cine are o astfel de responsabilitate trebuie să ofere persoanelor motivații interioare autentice, să le stimuleze în vederea unei participări creative și să le susțină în desfășurarea activităților lor, astfel încât să crească în toți adeziunea față

de valorile pedagogice guanelliene și dorința realizării unui astfel de proiect.

În exercițiul concret al animării sunt folosite încurajările și răbdarea, oferind încredere persoanelor și ținând cont de caracterul, de capacitățile și limitele fiecăruia; dincolo de aceasta, trebuie acordată multă atenție și față de mentalitatea lumii și de cultura locului.

O astfel de funcție revine în mod special unui membru al familiei guanelliene, fără a exclude și alte persoane care au asimilat fie spiritul, fie stilul pedagogic guanellian și de care dau mărturie.

67. Programare și coordonare

Consistă în traducerea proiectului educativ local în programe concrete, realizabile și adecvate fiecărei persoane și în convergența armonioasă a intervențiilor diferiților operatori pe linia obiectivelor stabilite.

Aceasta înseamnă elaborarea și punerea în act a unei planificări sectoriale și individuale cu aportul diferitelor discipline, valorizând contribuția tuturor, chiar și pe aceea a celor mai limitați; presupune chiar să fie modificate și actualizate în mod oportun programele în funcție de evoluția problemelor și nevoile existente.

Cine are această responsabilitate trebuie să fie atent la necesitățile reale ale centrului și ale persoanelor, să aibă mereu la inimă unitatea comunității educative și să fie capabil să depășească și să ajute să se depășească spiritul parțialității, precum și anumite animozități personale.

O astfel de funcție revine responsabililor de sectoare și de grup, în strânsă legătură cu direcțiunea.

68. Acțiunea educativă directă

- 300** Consistă în punerea în practică a actului educativ prin intermediul unei relații directe cu persoanele, în care fiecare dă și primește partea sa formativă.
- 301** Ea comportă căutarea și punerea în practică a unor activități concrete care au ca scop promovarea persoanei și a grupului, în interiorul unui proiect și a unei programări bine stabilite.
- 302** Trebuie exercitată cu mare bunătate a inimii, cu încrederea fermă în posibilitățile persoanei, cu sensibilitate și răbdare în a accepta ritmurile diferite de creștere, știind să înțeleagă greșelile și să stimuleze progresul.
- 303** O astfel de responsabilitate îi privește mai ales pe operatorii cu un rol specific educativ, dar și familiile persoanelor încredințate; în general, și într-o măsură diferită, îi privește pe destinatarii slujirii noastre și pe alți membri ai comunității, întrucât toți sunt chemați să se implice pentru creșterea proprie și a altora.

69. Administrația

- 304** Îl privește în mod direct pe cel care gestionează sectorul bunurilor materiale care constituie suportul activității educative și, ca atare, este parte integrantă din proiectul educativ local.
- Consistă în a prevedea, a organiza și a îngriji în mod înțelept mijloacele și structura existentă în așa fel încât să fie garantată desfășurarea cu seninătate și în siguranță a activității educative.
- 305** Revine responsabilului direct al acestui sector datoria să prevadă necesitățile materiale, să studieze cea mai bună dezvoltare a structurilor care să corespundă exigențelor

persoanelor și, ținând cont și de normele sociale și juridice existente, precum și în directă colaborare cu direcțiunea, să programeze acțiunile necesare.

În exercitarea acestei misiuni trebuie să acționeze cu **306** acea conștiință că bunurile materiale sunt darul Providenței divine, să păstreze o încredere senină în Dumnezeu, care este Tată grijuliu față de copiii săi și să respecte exigențele dreptății sociale.

Această responsabilitate revine în mod direct celui care **307** se ocupă în mod special de administrație, ca și colaboratorilor săi direcți; în general, la o astfel de atitudine sunt ținuți și cei care sunt implicați în diferite alte funcții.

Partea a patra

ITINERARIILE EDUCATIVE

70. Introducere

Misiunea noastră, chiar dacă rămâne deschisă față de **308** orice tip de sărăcie materială, morală și spirituală, cu toate acestea se realizează, mai ales, în favoarea acelei categorii de persoane și de grupuri pe care Fondatorul le-a încredințat în mod preferențial grijii noastre.

Destinatarii slujirii noastre sunt mai ales: copiii, ado- **309** lescentii și tinerii în stare de abandon material sau moral, persoanele bătrâne sau cu dizabilități la nivel psiho-fizic care sunt lipsite de îngrijirea cuiva și fără grija și asistența necesară; “lumea săracă”, adică acele grupuri și acea mulțime care este încercată de grava sărăcie socială și religioasă.

De ei se îngrijesc, în mod special, centrele noastre operative și o fac urmând itinerariile educative propuse în acest document.

A. POMOVAREA PERSOANELOR

Primul capitol

CENTRELE EDUCATIVE - REABILITATIVE - ASISTENȚIALE

a) Obiective

71. Formarea pentru viața specifică copiilor, adolescenților și tinerilor

- 310** Sunt diferite categorii de copii, adolescenți și tineri încredințați atenției noastre: sunt printre ei unii care au nevoie în mod special de hrană, alții de educație, iar alții să-și reconstruiască propria personalitate.
- 311** Față de toți ne preocupăm de sănătatea fizică a trupului, deoarece aceasta este factorul cel mai important pentru echilibrul persoanei.
- În timp ce încercăm să-i sustragem de la acele riscuri care le pot compromite integritatea, ne preocupăm pentru dezvoltarea armonioasă a capacității lor fizice, educându-i să aibă grijă de propriul trup și să-și folosească în mod înțelept propriile energii.
- 312** Pe plan psihic, acționăm în direcția formării caracterului și îi educăm în spiritul respectării propriei demnități, dar și pe a altora, să-și proiecteze și să-și construiască propria existență pe baza convingerilor etice sănatoase și să participe în mod activ la viața socială.
- 313** Obiectivele principale spre care ne propunem să-i orientăm sunt: acceptarea cu seninătate a realității - a lor și a altora, a lumii și a istoriei -, descoperirea înclinațiilor lor personale, precum și pregătirea serioasă în vederea propriei misiuni.

În ceea ce privește dimensiunea religioasă, intenția noastră este aceea de a-i călăuzi spre o adeziune convinsă față de Isus Cristos, prietenul fidel, să-l urmeze în idealurile pe care el le propune și să trăiască în credința Bisericii, alături de propria comunitate de credință. **314**

Le prezentăm într-un mod cu totul viu viziunea lui Dumnezeu, Tată purtător de grijă, care transmite încredere, siguranță și bucurie și îi invităm să-i imite bunătatea, punându-se la dispoziția proiectului său de iubire față de omenire.

În ceea ce îi privește pe cei care urmează o altă religie, **315** vrem să le facem cunoscut și să le propunem în mod liber credința noastră și, în același timp, să le punem la dispoziție mijloacele și ocaziile specifice pentru a trăi și aprofunda crezul lor religios.

72. Asistența și susținerea persoanelor în vârstă

„Bătrânețea, ne amintește părintele Guanella, în sine **316** însăși este de venerat, și aceasta atât în ochii filozofului, cât și ai creștinului adevărat. Bătrânii și invalizii sunt persoane care suferă în mod fizic și moral, și trebuie să-i privim mai degrabă cu ochii credinței, decât din punct de vedere fizic”.

Stimulați de aceste reflexii ale Fondatorului, ne dedicăm **317** îngrijirii sănătății lor fizice, orientându-ne atenția și grija, pe cât posibil, mai ales în ceea ce privește menținerea facultăților lor senzorial-motorii, astfel încât să se întârzie procesul epuizării energiilor lor fizice.

Nu este mică importanța pe care o dăm lumii lor psihice, ca și procesului de maturizare prin care au trecut de-a lungul întregii vieți: fiecare făptură umană, de altfel, se află într-o stare continuă de creștere, din prima clipă a existenței sale până la ultima suflare. **318**

Din acest motiv, dorim să-i orientăm către o seninătate care să fie deschisă sentimentului pozitiv, atât față de sine, cât și față de propria situație, astfel încât să extragă din propria experiență o viziune mai senină a realității și a vieții, care să ducă la acceptarea cu bucurie a celorlalți.

319 Ținând cont că le scad nu doar puterile fizice, ci și cele psihice, ne propunem să le stimulăm vitalitatea interioară și capacitățile relaționale și creative de care sunt capabili, astfel încât să se simtă membre vii și prețioase ale societății.

320 În persoanele vârstnice este vie, mai ales, nevoia religioasă.

Așadar, le ajutăm să cultive un raport strâns cu Dumnezeu, caracterizat de o acceptare senină a voinței sale și de o rugăciune încrezătoare și să trăiască această etapă a vieții ca pe un timp prețios, pentru a crește cât mai mult în credință și să se pregătească pentru întâlnirea definitivă cu Tatăl.

73. Îngrijirea și reabilitarea globală a persoanelor cu dizabilități

321 Educația persoanelor cu dizabilități, pe care tradiția noastră îi numește “fiii buni”, țintește către reabilitarea lor globală, în cea mai mare parte posibil, în vederea dobândirii unei cât mai mari autonomii și a unei bucurii autentice de a trăi în relație cu alții.

322 De aceea ne preocupăm de bunăstarea lor fizică, având grijă nu doar de sănătatea lor, ci și de creșterea lor armonioasă, de dezvoltarea facultății senzorial-motorii, ca și de menținerea eficienței.

323 Convinși că, deși limitate în ceea ce privește inteligența, astfel de persoane posedă o bogăție interioară deosebită, ne propunem să le însoțim în creșterea lor psihică, în toate aspectele sale.

Le ajutăm, mai ales, să maturizeze în ele o sensibilitate suficientă față de valorile etice și să trezească în ele nevoia de a da și de a primi iubire, să ajungă să comunice bine și să se înțeleagă bine cu cei din familie și cu alte persoane.

În ceea ce privește sfera religioasă, obiectivul principal **324** este acela de a le conduce la o experiență autentică, vie și plină de bucurie a lui Dumnezeu, în sânul propriei comunități, până la sfințenie.

Pe acest drum de creștere, astfel de persoane nu sunt **325** incomodate de dezavantajul fizic și intelectual, ci, în mod paradoxal, sunt capabile să se deschidă lumii divine cu o disponibilitate care nu pune condiții acțiunii harului.

b) Criterii specifice

74. Globalitatea

Prin acest termen dorim să indicăm atenția constantă **326** atât față de toate dimensiunile persoanei, cât și față de toate etapele existenței sale.

Suntem convinși că promovarea persoanei merge din- **327** colo de aspectele ei deficitare și de satisfacerea nevoilor ei personale și că nu există momente inutile în tot ceea ce ține de creșterea ei.

Atât în proiecte, cât și în activități, se ține cont de toate **328** ariile de maturizare, de unitatea și interdependența dintre ele, evitându-se riscul de a se da prioritate uneia în defavoarea alteia.

Se profită, apoi, de toate posibilitățile oferite de diferitele **329** etape ale vieții, fără a considera vreodată încheiată munca de formare, după cum ne învață părintele Guanella: „Munca de instruire, de educație, în general și în special, este munca pe care trebuie să o facem în fiecare zi și în toate zilele vieții noastre”.

75. Respectul față de individualitate

- 330** Promovarea persoanei, cu toate că face referință la un cadru comun de principii și valori pedagogice, nu are loc în același fel pentru toți, ci ține cont de parcursul individual al fiecăreia, parcurs care duce la realizarea proiectului lor de viață care corespunde exact aspirațiilor, atitudinilor și capacităților fiecăreia.
- 331** Criteriul de bază în elaborarea și concretizarea planurilor educative individuale, este, pe de-o parte, atenția constantă față de proiectul educativ local, iar pe de alta, respectul și valorizarea a tot ceea ce constituie individualitatea persoanei: istoria și trăirile sale, condiția sa actuală, cultura și ambientul său social.
- 332** Mai ales în cazul persoanelor vârstnice și cu dizabilități, obiectivele sunt stabilite pe baza potențialităților lor personale efective și nu în funcție de atingerea anumitor standarde convenționale de comportament, astfel încât propunerile educative să nu compromită în mod serios și constant seninătatea persoanelor.

76. Gradualitate și continuitate

- 333** Criteriul gradualității ne angajează să respectăm diferitele faze ale procesului de maturizare și să avem grijă ca intervențiile pe care le facem de fiecare dată să fie proporționale cu vârsta, cu ritmul de creștere și cu puterea fiecăruia.
- 334** Așadar, vom încerca să evităm acele treceri bruște de la o fază la alta și să nu pretindem răspunsuri premature; vom lăsa timpul și răbdarea necesară, astfel încât diferitele propuneri să fie asimilate în mod adecvat de către persoană.
- 335** Acest criteriu va fi, apoi, integrat cu cel al continuității, astfel încât munca să fie continuă, zi după zi, fără a lăsa timp

morți și fără a alterna momente de euforie și de activitate formativă frenetică cu momente în care să nu se facă nimic.

Ne vom strădui să respectăm calea deja parcursă și să o urmăm prin concretizarea propriilor abilități, depășind ispita de a reîncepe mereu de la capăt, fără a ține cont de munca deja făcută de alții. **336**

În sfârșit, în proiectarea planurilor educative, se va ține cont de necesitatea de a pregăti și de a însoți persoanele în faza succesivă formării lor, chiar dacă aceasta va avea loc într-un alt ambient educativ. **337**

77. Formarea valorilor și a obișnuințelor bune

Un instrument important pentru munca noastră educativă este favorizarea dobândirii de obișnuințe bune ajutând persoanele ca, în măsura capacităților de care dispun, să și le facă proprii. Obișnuințele bune sunt, de fapt, mijloace eficiente pentru a ajuta persoanele să-și atingă libertatea și autonomia în viața de zi cu zi, personală și socială. **338**

Totodată, trebuie menținută mereu vie tendința personală față de descoperirea și aprofundarea adevăratelor valori, ca și condiție indispensabilă a maturizării. **339**

Aceasta privește și persoanele cu slabe capacități intelective, ținând cont că, așa cum ne învață și experiența, ele dobândesc cu ajutorul intuiției acele valori pe care "cei normali" le asimilează cu efortul minții și al reflexiei. **340**

Formarea obișnuințelor bune și aprofundarea valorilor: amândouă criteriile trebuie avute mereu în vedere, chiar dacă, apoi, este de datoria celui care educă să se axeze pe unul sau altul, în funcție de situația reală a persoanelor. **340**

78. Prioritatea trăirii față de teorie

341 Acțiunea noastră este des îndreptată către acele persoane care au probleme de înțelegere a realității, dar care sunt disponibile să primească valorile sau, din contra, către persoanele cu o capacitate intelectuală normală, dar cu dificultăți psihologice în ceea ce privește primirea propunerilor educative.

342 De altfel, în educație trebuie să privilegiem calea experiențială în favoarea celei speculative și aceasta pentru că o găsim mai bogată în propuneri formative, mai incisivă și mai apropiată stilului educativ pe care Dumnezeu îl are față de omenire.

Fără a marginaliza învățământul oral, în transmiterea de cunoștințe și valori, oferim multiple ocazii pentru ca fiecare să poată învăța din experiența concretă a vieții și din contactul direct cu natura, în acest fel, asimilându-le într-un grad din ce în ce mai sigur.

343 În ceea ce privește instrucțiunea, ne folosim, în mod preferențial, nu de concepte abstracte, ci de exemple și de anecdote preluate din viața de zi cu zi și din istorie, astfel încât, în timp ce facem mai ușoară înțelegerea cunoștințelor și a valorilor, să arătăm și calea de urmat pentru a le pune în practică.

79. Educația în contextul grupului

344 Sistemul nostru educativ, conform gândirii Fondatorului, este educația de tip familial.

În consecință, raportul educativ, precum și calea pentru promovarea persoanelor au loc în mod normal într-un grup, care de altfel, constituie mijlocul de comunicare a mesajelor formative cu toată bogăția și varietatea sa de relații interpersonale, de situații de viață și de îndemnuri educative.

Pentru aceasta, pe de-o parte, ne preocupăm pentru 345
ca persoanele să fie bine integrate în grup, să facă proprii
proiectele propuse și să participe la ele în mod activ, iar, pe
de altă parte, pentru ca grupul să-și asume responsabilitatea
creșterii fiecărui membru și să-i susțină în drumul lor de
formare.

În timp ce avem grijă de calitatea creșterii fiecăruia, ne 346
îngrijim ca și atmosfera din grup să fie primitoare.

Atenția noastră se îndreaptă, în același timp, spre fiecare
membru, în individualitatea problemelor și a potențialități-
lor sale, dar și asupra grupului, ca *humus* în care este înrădă-
cinată persoana și în care trăiește.

c) Linii de acțiune

80. Introducere

Printre multiplele linii de acțiune adecvate promovării 347
persoanei umane, le vom propune în continuare pe cele care
corespund cel mai mult gândirii și modului de acțiune ale
Fondatorului, dar și modului nostru de a simți astăzi peda-
gogia.

Ele au un caracter preferențial și nu exclud oportuni- 348
tatea de a fi integrate și cu ceea ce propune știința, ca și
experiența altora.

Aceste linii sunt valabile în general pentru fiecare cen-
tru al nostru, care, în propriul proiect educativ trebuie să
precizeze cât spațiu oferă fiecăruia ținând cont de cultura și
exigențele persoanelor.

81. Învățătura

- 349 În împlinirea misiunii sale educative și pastorale, părințele Guanella s-a preocupat, înainte de toate, să asigure poporului o învățătură adecvată, recunoscând-o ca pe un drept al tuturor, chiar și al persoanelor cu insuficiență mentală.
- 350 Pentru el, învățătura este, în același timp, formare a minții și a inimii: așadar este vorba nu doar de învățarea materiilor scolastice, ci și de arta de a trăi. În acest scop, trebuie transmise valorile și abilitățile necesare pentru descoperirea propriei vocații și inserarea plină de demnitate în societate.
- 351 Pe aceeași linie cu gândirea sa, trebuie să ne preocupăm să împărțim cu toți cei aflați în centrele noastre acest tip de învățătură și să o implementăm în mod serios și programat, atenți mai ales la noile descoperiri ale științei umane.
- 352 Înțelegă astfel, o vom pune în practică pentru copii, pentru adolescenți și pentru tineri atât la școală cât și în timpul studiului personal, care constituie ocupația lor principală.
- 353 O oferim și persoanelor cu insuficiență mentală, căutând să profităm de toate potențialitățile lor de a învăța, ca și de multiplele posibilități oferite de tehnică și de experiență.
- 354 În adevăratul sens al cuvântului, a învăța, cu tot ceea ce presupune această activitate, nu cunoaște limite de vârstă și continuă pe tot parcursul vieții.
- Așadar, oferim chiar și persoanelor în vârstă posibilitatea de a menține eficiente și de a-și mări bagajul de cunoștințe, precum și interesul pentru cultură, contribuind astfel la menținerea trează a lumii lor interioare.

82. Igienă și reabilitare

Convinși fiind că toți au dreptul la sănătatea fizică și psihică, grija noastră este de a efectua intervenții de prevenire și de îngrijire a diferitelor boli. **355**

În acest sens, ne preocupăm de o alimentație sănătoasă și regulată, de o igienă personală strictă, de o îmbrăcăminte potrivită și decentă, de momente adecvate de relaxare și odihnă, fără a mai vorbi de controalele medicale periodice și, după caz, de terapii.

În același timp, ne angajăm să oferim anumite exerciții potrivite, prin care să fie întărită și menținută eficiența capacităților bio-fizice. **356**

Persoanelor în vârstă și celor cu dizabilități le oferim acele terapii de reabilitare din punct de vedere psiho-fizic, care să favorizeze pe cât posibil starea lor generală de bine, dar și recuperarea facultăților compromise deja. **357**

În alegerea terapiilor vom ține cont de criteriile obiective, generale și specifice, indicate de acest document, de valoabilitatea lor științifică, de cultura locală și de posibilitățile efective și raționale, ale fiecărui centru în parte. **358**

83. Expresivitatea creativă, jocul și sportul

În educație, părintele Guanella a intuit importanța pe care o are pentru toți spațiul dedicat activităților artistico-expressive, divertismentului și sportului. Le consideră ca fiind ocazii potrivite care dezvăluie sentimentele sufletului, creează noi legături de prietenie, țin departe tristețea și melancolia, fac ambientul plin de viață, mai senin și mai puțin monoton ritmul cotidian. **359**

De aceea, se programează și se pun în practică diferite și multiple activități de acest tip, adaptate și utile fiecărei **360**

categorii de persoane, încercându-se să se dea acel aspect de noutate și de prospețime care le fac atrăgătoare.

361 Ținând cont de evenimentele fericite ale vieții persoanelor, dar și ale comunității ca atare, ca și de ocaziile specifice fiecărei zile, se organizează momente de sărbătoare comunitară, în care să crească spiritul de familie, în care persoanele se împacă între ele, prind din nou curaj și se redescoperă bucuria de a sta împreună.

362 În ceea ce îi privește pe copii, pe adolescenți sau pe tineri, dar și pe persoanele cu deficit mental, se va oferi o atenție deosebită jocurilor și sportului care li se potrivesc mai bine. Acestea vor fi un instrument de formare în ceea ce privește autocontrolul, dar și în vederea angajării pe care o are fiecare, un moment de eliberare pozitivă de tensiuni interioare și un mijloc de dezvoltare fizică.

Trebuie privilegiate, mai ales, acele sporturi și activități de grup care solicită punerea propriilor capacități și propria acțiune în slujba obiectivelor comune.

84. Orientarea și pregătirea profesională

363 Pe lângă învățătura ca atare, părintele Guanella oferă posibilitatea inițierii într-o artă sau o meserie care permite câștigarea necesarului pentru a se trăi în mod demn.

Această intuiție a Fondatorului, care încă mai este valabilă, constituie pentru noi o datorie de mare valoare.

364 Pornind de la anumite situații concrete și de la posibilitățile reale, ne preocupăm să-i orientăm și să-i pregătim pe adolescenți și tineri pentru o profesie anume, care să răspundă aptitudinilor lor și să-i determine să desfășoare o activitate utilă pentru ei înșiși și pentru societate.

365 Acestei exigențe formative îi răspundem prin intermediul activităților organizate în centrele noastre sau orientându-i pe tineri către acele școli care oferă garanții serioase. Chiar și

persoanelor cu insuficiență mentală le este oferit un drum de formare profesională adaptat capacității lor.

În acest sens, sunt preferate acele activități care nu se termină în câteva clipe, ci presupun efectiv folosirea întregii potențialități ale persoanei, o formează în ceea ce privește munca și o determină să-și asume anumite competențe.

85. Munca

Munca este propusă ca mijlocul de expresie și de dezvoltare a creativității individului și a capacităților sale senzorial-motorii, ca un moment de exercitare a facultăților volitive și intelective, dar și ca ocazie de socializare și de participare la viața socială.

De aceea, cu toții, inclusiv copiii care sunt în mod efectiv la școală și trebuie să studieze, sunt destinați, în măsura în care este posibil, spre o activitate anume.

Chiar și persoanele în vârstă, atunci când puterile le permit, sunt prinse în anumite activități care le mențin vii propriile interese, ca și abilitățile operative, contribuind, astfel, la păstrarea seninătății și a vitalității lor interioare.

În educația persoanelor cu insuficiență mentală, munca dobândește o importanță semnificativă deoarece trezind sentimentul propriei valori, întărind încrederea în sine, dându-le bucuria de a se simți utile și favorizând înțelegerea conceptelor abstracte, are și scopul de a le reabilita.

Fără a exclude muncile care se fac de obicei într-o casă, printre multiplele activități pe care trebuie să le oferim au prioritate cele care presupun o execuție ușoară și totodată sunt bogate în stimuli pentru personalitatea individului; acolo unde este posibil, se preferă, conform dorinței Fondatorului, munca directă în natură.

86. Educația afectivă

- 371 Persoana umană, creată după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, care este iubire, este o ființă care iubește și are nevoie să fie iubită: sentimentele și emoțiile sunt viața sa și bogăția sa interioară cea mai mare, mai ales atunci când facultățile sale fizice și intelective sunt limitate.
- 372 Convinși că toate persoanele, chiar și cele care au un anumit deficit psiho-fizic sau sărace au totuși o mare capacitate de a iubi, trebuie să le ajutăm să-și dezvolte cât mai mult aceste capacități și să-și pună sub călăuzirea conștiinței atât lumea sentimentală, cât și pe cea emotivă.
- 373 Intenția noastră educativă se traduce mai ales în a ajuta pe fiecare în parte să-și depășească propriile frici și momente de egoism, pentru a putea să-și deschidă inima spre alții și să construiască relații de prietenie, sincere și stabile, astfel încât să fie capabili să-și ofere propria afecțiune și s-o primească cu bucurie și gratitudine pe a altora.
- 374 În acest sens, ajutăm persoanele să-și gestioneze și să rezolve în mod pozitiv conflictele interioare și să-și controleze emoțiile, impulsurile și reacțiile, și mai ales, le formăm spre o împărtășire adevărată, la o dăruire gratuită și generoasă de sine, conform cu propriul statut și cu propria misiune, astfel încât întreaga viață să le fie fundamentată pe iubire.

87. Educația sexuală

- 375 Educația sexuală se află în strânsă legătură cu cea afectivă.
- 376 Din acest punct de vedere, datoria noastră educativă este aceea de a-i călăuzi pe indivizi să-și accepte propria sexualitate, dar și pe a altora, ca un element pozitiv care dă sens întregii persoane, punând-o în slujba iubirii, conform propriului statut de viață.

În consecință, educăm persoanele să se exprime în via- 377
ța de zi cu zi conform caracteristicilor tipic feminității sau
masculinității și să se relaționeze cu celălalt sex, nu în spirit
de dominație sau cu sens de inferioritate, ci conștiente de
demnitatea lor egală, în respectul față de particularitățile lor
și în valorizarea complementarității diferenței sexuale.

Pe lângă acestea, ajutăm persoanele să-și canalizeze bine 378
în latura afectivă impulsul sexual, să-i recunoască valoare în
ceea ce privește dăruirea de sine față de aproapele, dar și să
aprecieze și să trăiască castitatea conform cu propriul statut,
ca mijloc care dezvoltă capacitatea de a iubi și care eliberează
sexualitatea de egoism.

Având în vedere slăbiciunea omenească, trebuie să sus- 379
ținem persoanele, astfel încât, prin intermediul unui drum
de asceză și cu ajutorul harului lui Dumnezeu, să știe să-și
controleze impulsurile sexuale, să refuze modelele cultura-
le permissive, contrare voinței lui Dumnezeu și să urmeze
indicațiile Magisteriului Bisericii, care ne angajează atât pe
noi, cât și pe toți cei care colaborează cu noi în acțiunea
educativă.

88. Educația socială

„Omul, după cum afirmă părintele Guanella, este o fi- 380
ință sociabilă și are nevoie să-și oglindească inima în cea a
fraților săi, pentru a-i asculta vocea, sentimentele și tot ceea
ce are de spus”.

Pentru a le educa la sociabilitate, trebuie să îndrumăm 381
persoanele încredințate nouă să caute cu plăcere relațiile cu
ceilalți și să comunice cu ei în mod autentic, fără ascunzișuri
sau ipocrizie, în spirit de fraternitate și de slujire, care exclu-
de orice atitudine și comportament de dominație a celuilalt.

- 382** În acest scop, formăm persoanele în vederea acceptării cordiale a celorlalți, mai ales a celor mai puțin dotați din punct de vedere psiho-fizic, precum și la respectul față de mentalitatea și stilul lor specific de viață.
- 383** Le cultivăm mai ales capacitatea de a dialoga cu alții, în ciuda diferențelor de vârstă și de cultură, dar și în funcție de implicarea activă în împrejurări și grupuri socio-culturale diferite.
- 384** Dincolo de simpla comunicare, le educăm la dobândirea unei mentalități sociale din ce în ce mai mare, în care să le păstrăm viu sensul apartenenței la propriul grup, precum și spiritul universal de fraternitate.
- 385** În sfârșit îi stimulăm pe fiecare să participe în mod activ la viața grupului și a comunității ecleziale și civile în care trăiesc, să-și însușească propriile probleme, proiecte și inițiative și, conform cu rolul și capacitățile proprii, să se pună în slujba creșterii lor materiale, morale și spirituale.

89. Educația vocațională

- 386** Convingerea de fond de la care pornim este că orice viață, la originea sa, este vocație și că fiecare dintre noi este chemat să descopere și să realizeze de-a lungul existenței sale planul lui Dumnezeu cu privire la el. Doar astfel, fiecare dintre noi ajunge la maturitatea sa umană și creștină.
- 387** În general ne propunem să ajutăm persoanele să-și trăiască viața de zi cu zi ca pe o chemare și să înțeleagă că la baza ei se află împlinirea voinței lui Dumnezeu.
- 388** De asemenea, încercăm să susținem persoanele în căutarea și alegerea liberă a acelei stări de viață și a acelui rol în societate și în Biserică la care se simt chemate și pentru care au înclinații și capacități.

Convinși că toți, chiar și persoanele cu dizabilități, au **389** dreptul la o astfel de alegere liberă și că nici o stare de viață și niciun rol social nu pot fi excluse apriori și pentru motive extrinsece, ne propunem să ajutăm pe fiecare să-și depășească dificultățile sociale, pentru a parcurge cu mult curaj și cu bucurie calea propriei vocații specifice.

Îl călăuzim pe fiecare în descoperirea propriilor înclina- **390** ții, prin ascultarea cu atenție a glasului lui Dumnezeu și prin discernerea indicațiilor Providenței, în mijlocul evenimentelor și întâlnirilor ordinare și extraordinare ale vieții.

Îl pregătim, de asemenea, să devină conștient de dato- **391** riile și angajările specifice fiecărei stări de viață și fiecărui rol, să și le asume și să le îndeplinească cu responsabilitate, cu generozitate și conștient că vocația umană fundamentală este iubirea.

90. Educația morală

Prin educația morală intenționăm să îndrumăm persoa- **392** na să asimileze adevăratele valori ale vieții umane și lor să-și conformeze gândurile, sentimentele și acțiunile.

De aceea le însoțim pe calea căutării și îmbrățișării ma- **393** rilor adevăruri cu privire la viață, la societate și la lume, conform cu voința lui Dumnezeu; în același timp le ajutăm să înțeleagă și să interiorizeze criteriile de judecată și principiile de comportament care provin din acestea, asumându-le în mod liber ca punct de referință și călăuză în a gândi, a simți și a acționa.

Încercăm să retrezim iubirea și gustul pentru valori, **394** deoarece acestea sunt strâns legate cu demnitatea ființei umane, cu așteptările și destinele sale supreme și dau sens și prețiozitate vieții, chiar și atunci când e marcată în mod puternic de suferința fizică și morală.

- 395** Le ajutăm să-și formeze o conștiință dreaptă, modelată de dialogul continuu cu profundul ființei sale și de sincera căutare a adevărului și a binelui.
- 396** Le încurajăm, apoi, să traducă valorile în alegeri concrete și în comportamente specifice, deoarece doar în acest fel viața unui individ devine morală, adică conformă cu demnitatea sa.
- 397** În acest scop, le stimulăm să cultive motivațiile interioare, să-și verifice viața zi de zi cu ajutorul principiilor etice, să experimenteze chiar și în lucrurile cele mai mici propria forță și să-și întărească voința, valorizând atât intervențiile umane, cât și mijloacele harului divin.
- 398** Astfel, intenționăm să propunem cu mare convingere și fără să ne obosim adevăratele valori morale, mai ales pe cele specifice carismei guanelliene, precum bunătatea inimii, solidaritatea, slujirea, gratuitatea, iertarea.

91. Formarea religioasă

- 399** Întrucât toți au dreptul să-l cunoască pe Dumnezeu și să experimenteze iubirea lui, pentru a fi integrală, educația presupune și formarea religioasă.
- 400** Călăuzim, astfel, persoanele la bucuria de a descoperi prezența lui Dumnezeu în noi, în istorie și în realitatea creată, precum și la înțelegerea lucrurilor minunate pe care le-a înfăptuit și pe care le desăvârșește prin Isus Cristos pentru mântuirea omenirii.
- 401** În acest fel, încercăm să le ajutăm să înțeleagă cât de mult Dumnezeu ne-a iubit și ne iubește pe toți ca un Tată și să trezim în inimile lor un răspuns de credință și de iubire care să se traducă în încrederea din ce în ce mai mare în el și într-o adeziune din ce în ce mai profundă față de voința sa.

În același timp, educăm persoanele să lase ca atitudinile 402
interioare, comportamentul, gândurile și cuvintele să fie pă-
trunse de experiența lui Dumnezeu și de cuvântul său, astfel
încât întreaga lor existență să devină o evanghelie întrupată.

Printre altele, le formăm ca să celebreze și să anunțe pro- 403
pria credință și să dea mărturie despre iubirea milostivă a lui
Dumnezeu, prin sentimentele și gesturile concrete de iubire
și prin slujirea aproapelui.

Pentru această formare religioasă ne folosim de mijloa- 404
cele propuse de către Biserică și indicate de către Fondator.

În particular, printr-o metodologie potrivită diferitelor 405
categorii de persoane, dar și capacității receptive a fiecăreia,
oferim tuturor un instrument catehetic înrădăcinat în Sfân-
ta Scriptură și în Magisteriul Bisericii, folosind o gamă vari-
ată de semne și imagini.

Apoi, avem grijă ca rugăciunea să fie frecventă, filială și 406
animată de cântece și de gesturi care să faciliteze întâlnirea
cu Dumnezeu și care să implice întreaga persoană.

O atenție specială o rezervăm sacramentelor, mai ales 407
Euharistiei, soarele care luminează, încălzește și face să ro-
dească pământul; avem grijă să fie celebrate cu o pregătire
adecvată și cu o credință vie și ca toți să fie admiși și invitați
să le primească cu frecvență.

Capitolul al doilea **CENTRELE PASTORALE**

92. Trimiși de către Biserică

- 408** Această parte a documentului se referă la ministeriul pastoral (catehizare, predicare, celebrarea sacramentelor, slujirea caritativă etc.) pe care îl desfășurăm în centrele noastre pastorale și educativ-asistențiale sau ca ajutor în favoarea Bisericii locale și particulare, prin mandat special și în numele Bisericii.
- 409** Trebuie să ne însușim cu responsabilitate obiectivele, orientările, precum și criteriile de acțiune pastorală ale Bisericii, încercând să le adăugăm bogăția carismei noastre.

a) Obiective

93. Raportul filial cu Dumnezeu

- 410** În puterea harului pe care ni l-a dăruit Duhul Sfânt, în educarea la credință dăm prioritate unui itinerar în care Dumnezeu este perceput și iubit ca Tată, iar noi suntem invitați să trăim cu el un raport filial care devine rugăciune încrezătoare și imitare a iubirii sale milostive față de toți, mai ales față de cei slabi și nevoiași.
- 411** În a trăi acest raport filial invităm persoanele să se inspire din viața lui Isus, suprema revelare a bunăvoinței și a milostivirii Tatălui, fratele mai mare și călăuza sigură care ne însoțește în pelerinajul nostru către el și ne propune să ne conformăm viața cu Evanghelia carității sale.
- 412** De asemenea, încercăm să le îndrumăm să recunoască în Fecioara Maria gingășia Tatălui și să învețe din exemplul

său atenția față de cel care se află în nevoie, dând astfel mărturie despre experiența grijii sale materne.

94. Iubirea milostivă și operativă în favoarea aproapelui

În activitatea noastră pastorală este foarte puternică pre- 413
ocuparea ca iubirea evanghelică față de aproapele, așa cum
ne este propusă de către Isus, Bunul Păstor și Bunul Samari-
tean, să fie anunțată și trăită în mod constant.

În primul rând, persoanele sunt stimulate să facă loc 414
aproapelui în propria inimă, mai ales celor nevoiași, cu o
atitudine de bunăvoință, care le îndeamnă să nu judece, ci să
le înțeleagă situația și să-i susțină în dificultățile lor.

Întrucât iubirea evanghelică este dăruire de sine față de 415
alții, fiecare este sfătuit să se implice conform cu propriile
capacități și cu posibilitățile pe care le oferă ambientul în
care trăiește, prin gesturi concrete de solidaritate și atenție,
chiar și atunci când este nevoie de sacrificiu personal.

În sfârșit, cu toții sunt invitați să trăiască raportul in- 416
terpersonal în respect reciproc, cu bunăvoință, simplitate și
sinceritate, îmbogățind aceste calități cu acea căldură umană
în urma căreia să se întrevadă acea undă de familiaritate vo-
ită de părintele Guanella.

95. Comunitatea evanghelizatoare a carității

Comunitățile creștine încredințate grijii noastre pas- 417
torale sunt educate să devină subiect activ de caritate, asu-
mându-și în prima persoană datoria de a da mărturie despre
iubirea Tatălui pentru oameni, privilegiindu-i mai ales pe
cei săraci.

- 418** Așadar, cultivăm în ele o sensibilitate concretă față de nevoile materiale, morale și spirituale ale teritoriului pe care se află, dar și o mare deschidere față de marile probleme ale umanității și ne preocupăm în vederea implicării lor, pentru ca, prin inițiative uneori curajoase, să răspundă tuturor acestor nevoi.
- 419** Stimulăm comunitățile, și mai ales familiile, ca să devină locuri de primire pentru cine nu are o casă, pentru cine nu are o familie și pentru cine are nevoie de un ambient familial adecvat, pentru a răspunde astfel nevoilor lor fundamentale existențiale și educative.
- 420** Dincolo de aceasta, le invităm să sensibilizeze alte comunități și familii creștine față de atenția, primirea și slujirea celor mai săraci.
- 421** Convinși fiind că evanghelizarea presupune introducerea mentalității evanghelice în țesutul social, precum și modificarea, acolo unde este nevoie, a criteriilor de judecată și a modelelor de viață, solicităm comunităților noastre să se facă prezente în grupurile și organisme sociale, pentru a face să crească sensul de solidaritate umană și creștină.

b) Criterii

96. Pastorală „împreună”

- 422** În desfășurarea acțiunii pastorale, ne preocupăm să implicăm atât persoanele singure cât și întreaga comunitate, fie în elaborarea proiectelor, fie în deciziile și în executarea a ceea ce s-a stabilit, astfel încât, fiecare, conform cu darurile primite de la natură și de la har, să ofere contribuția sa la opera de evanghelizare și de promovare umană.
- 423** În acest scop, solicităm o implicare majoră din partea tuturor, făcându-i responsabili de datoria pe care o au prin

botez; încercăm să-i conștientizăm cu privire la o distribuire concretă și eficace a responsabilităților și a datorțiilor, încredințându-le diferite misiuni, conform cu carisma pe care o are fiecare.

Pornind de la convingerea din ce în ce mai vie de a sluji **424** unica misiune a Bisericii, dorim din toată inima să sincronizăm programele noastre pastorale cu cele ale Bisericii locale și particulare, să menținem un dialog intens cu alte comunități de credință și să punem împreună energiile pe care le avem, în vederea realizării acestor programe.

97. Atenția privilegiată pentru cei din urmă

După exemplul lui Isus Cristos, vrem să acordăm în mod **425** sistematic un loc privilegiat celor din urmă, incluzându-i aici și pe cei de la care nu mai poți aștepta nici o contribuție în ceea ce privește organizarea și activitățile comunității.

Depășind ispita de a le pune la dispoziție doar timpul și **426** energiile care ne-ar mai rămâne, în proiectele noastre pastorale punem formarea lor umană și creștină printre prioritățile principale, investind în ele resursele materiale și morale necesare.

Trebuie să avem grijă să-i integrăm pe drumul vieții **427** întregii comunități, cu aceleași drepturi ca și ceilalți, chiar dacă trebuie să le rezervăm anumite momente și mijloace particulare.

În diversele manifestări ale pastoralei, ne străduim să **428** ținem cont de exigențele lor și să-i determinăm să participe în mod activ, astfel încât să-i facem să se simtă membrii aceleiași familii.

98. O pastorală destinată tuturor

- 429 Asemenea iubirii universale a Tatălui, ministeriul nostru pastoral îi îmbrățișează pe toți, nu doar pe credincioșii catolici practicanți, ci și pe cei care trăiesc departe de credință, pe cei care nu sunt catolici, ca și pe cei care nici măcar nu sunt creștini.
- 430 În special este deschis diferitelor grupuri și mișcări creștine: le primește și le recunoaște ca și manifestare a diversității carismelor Bisericii și are grijă de fiecare în parte, astfel încât să colaboreze cât mai bine pentru răspândirea împărăției lui Dumnezeu.
- 431 Face spațiu grupurilor și mișcărilor necreștine care lucrează în mod sincer pentru promovarea autentică a omului, recunoscând în ele libera inițiativă a Duhului Sfânt, care acționează chiar și în afara granițelor Bisericii.
- 432 În desfășurarea diverselor activități pastorale, ne străduim să adoptăm cele mai simple forme, bogate în semne, care să vorbească mai degrabă inimii decât minții tuturor și care să implice întreaga persoană, astfel încât, fiecare, conform cu propriile capacități, să se poată deschide cât mai ușor harului lui Dumnezeu și să-l primească.

c) Linii de acțiune

99. Referitor la creșterea în credință

- 433 Printre instrumentele pastorale indicate de către Magisteriul și de către Tradiția Bisericii, un loc important îl ocupă cele care corespund într-o mare măsură carismei noastre și au fost sugerate de către Fondator.
- 434 Cuvântul lui Dumnezeu este călăuză pentru fiecare dintre noi și pentru întreaga comunitate.

Cateheza, ca și predica, este făcută frecvent și cu atenție, să fie simplă și bogată în exemple, destinată tuturor, dar și diferențiată, în funcție de diverse categorii de persoane.

Liturghia este trăită ca fiind izvorul și culmea întregii 435 vieți ale comunității; celebrarea sacramentelor este frecventă, bine pregătită și viu participată.

Euharistia va fi celebrată și trăită ca fiind centrul existenței: soarele care luminează, încălzește și face să rodească, pâinea vieții care ni se oferă în fiecare zi, prezența reală a lui Cristos în mijlocul alor săi.

În comunitate se înalță continuu către Tatăl rugăciuni 436 de laudă și de cerere: au loc multe și familiare întâlniri de rugăciune și se face în mod special apostolatul rugăciunii.

O devoțiune aparte este acordată Fecioarei Maria, vene- 437 rată și invocată ca Mama divinei Providențe, sfântului Iosif, ca și sfinților care s-au dedicat carității și se mențin vii diferitele expresii ale religiozității populare, având grijă să fie autentice manifestări de credință care să ajute să se trăiască centralitatea misterului lui Cristos.

Se încearcă să se facă inițiative care să fie potrivite pen- 438 tru promovarea vocațională, care să conducă pe fiecare la descoperirea planurilor lui Dumnezeu cu privire la sine, astfel încât să se răspundă cu generozitate.

Acolo unde sunt descoperiți germenii vocației religioase sau la preoție, ne angajăm să facem o propunere clară de totală consacrare și să le oferim ajutorul necesar în vederea unui drum de discernământ și de maturizare, astfel încât răspunsul să fie pe măsură.

100. Referitor la creșterea umană

În același timp cu nevoile spirituale ale celor încredin- 439 țati grijii noastre, activitatea noastră pastorală se preocupă și de cele morale și materiale.

- 440 Ne dedicăm, cu toată înflăcărarea inimii, educării diferitelor categorii de persoane, dar și formării lor profesionale, susținându-le prin orientări și activități pe măsură.
- 441 Ne îngrijim de condițiile igienice și sanitare ale comunității.
- 442 Ne ocupăm de săraci, de bolnavi și de cei abandonați și marginalizați, cu o atenție deosebită, care știe să găsească răspunsuri imediate la necesitățile lor cele mai urgente.
- 443 În limita posibilităților, se creează și se menține viu un loc de întâlnire și de creștere pentru adolescenți și tineri, în care jocul, învățătura, cateheza și rugăciunea să constituie momente diferite ale unicului scop formativ.

B. PROMOVAREA UNEI SOCIETĂȚI MAI SOLIDARE ȘI FRATERNE

Capitolul al treilea

CALEA PENTRU RĂSPÂNDIREA CARITĂȚII ȘI EDIFICAREA COMUNIUNII

a) Obiective

101. Promovarea solidarității evanghelice

Într-o lume marcată de atâtea atitudini de egoism și de 444
indiferență față de suferința materială și morală a persoanelor, și a multor popoare, și în timp ce aprofundăm decalajul dintre popoarele bogate și cele sărace, dorim să lucrăm pentru ca între persoane și între popoare să se instaureze atitudini și comportamente de deschidere și de ajutor reciproc.

Prin aceasta, vrem să subliniem dubla îndatorire pe care 445
o avem: pe de-o parte, să favorizăm creșterea unei mentalități și a unui climat social de respect și de deschidere față de persoanele și popoarele aflate în diferite situații de sărăcie morală și materială, și, pe de altă parte, să-i conștientizăm cu privire la ceea ce li se întâmplă și să-i ajutăm să găsească răspunsuri pe măsură.

Mai mult, îndemnați de carisma noastră de caritate, ne 446
străduim să promovăm o anumită sensibilitate socială concretizată printr-o atenție și grijă preferențială față de ei, așa cum într-o familie se folosește iubirea și atenția specială față de cei care suferă sau față de cei mai slabi.

Pentru că, după cum ne învață evanghelia, adevărata so- 447
lidaritate trăiește din gratuitate, din iertare și din împăcare și se traduce în gesturi concrete de slujire și primire a aproape-

lui, educăm persoanele să dobândească aceste valori și să se pună la dispoziție pentru a ajuta pe oricine care din diferite motive se găsește în nevoi, independent de proveniența sa culturală și rasială.

- 448 În funcție de ocaziile și de mijloacele pe care le avem la dispoziția noastră, ne propunem să trezim atât conștiința fiecăruia, cât și instituțiile ca atare, din pasivitate și din indiferență, pentru a le determina să recunoască efectiv demnitatea și drepturile săracilor, să-i stimulăm și, dacă este necesar, să le motivăm să propună legi și programe eficiente în favoarea lor. În același timp, le sfătuim să nu pună la dispoziția lor resursele care nu mai sunt bune, ci să le ofere efectiv posibilitatea de a se apropia în mod real de bunurile economice, morale și spirituale, necesare și utile pentru o existență cu adevărat demnă de persoana umană.

102. Apărarea vieții

- 449 Această angajare ne este cerută nu doar de carisma noastră, care ne pune în slujba vieții fragile și lipsite de apărare, dar și de către cei săraci, a căror existență este amenințată din punct de vedere material și moral și de către Biserică, care, cu toți bărbații și femeile de bună voință, este preocupată de atacurile puternice și sistematice împotriva vieții umane.
- 450 Dorim să apărăm viața umană în ansamblul ei, ca viață naturală și supranaturală, destinată să depășească granițele acestui pământ, pentru a ajunge la plinătate în comuniunea cu Dumnezeu.
- 451 Ne străduim, înainte de toate, să menținem în noi și în alții, pornind de la persoanele încredințate nouă, conștiința valorii vieții.
- 452 Cu aceeași determinare, trebuie să avem grijă să susținem rolul și misiunea educativă a familiei, leagănul și sancționarul vieții.

Pentru a contrasta fenomenele și modelele culturale care 453
disprețuiesc în totalitate viața, printre care: manipularea genetică, legalizarea avortului, eutanasia, violența și sechestrarea persoanelor, impulsivăm o cultură care să afirme și să apere valoarea sacră și inviolabilă a vieții umane, începând cu conceperea sa și până la sfârșitul ei natural, în orice fază a dezvoltării sale și în orice condiție.

În același timp, încercăm să sensibilizăm organismele 454
sociale ca să promoveze respectul față de fiecare viață umană, sănătoasă sau bolnavă, ca și calitatea unei existențe pe deplin demne a persoanei umane.

În sfârșit, sprijinim diferitele mișcări, precum și grupu- 455
rile, care sunt în slujba păcii, în vederea unei corecte repartizări a resurselor materiale, dar și pentru respectarea naturii ca și condiție necesară în vederea dezvoltării depline a vieții umane, în acele inițiative care promovează o cultură evanghelică a vieții și care sunt în linie cu indicațiile Bisericii.

103. Promovarea culturii carității

Prin promovarea culturii carității înțelegem să lucrăm 456
la formarea modului de a gândi, a simți și de a acționa al persoanelor și al popoarelor, pentru ca, tot ceea ce formează cultura, de la filozofie la artă, de la legislație la obiceiuri sociale, să fie inspirat din iubire, să promoveze solidaritatea față de cine este dezavantajat și să favorizeze întâlnirea dintre persoane și popoare.

Prin urmare, ne preocupăm să răspândim acele mesaje, 457
criterii de judecată și modele de comportament care apreciază aceste valori și sunt împotriva a tot ceea ce le împiedică.

Încercăm, apoi, să apărăm, prin intermediul culturii, 458
demnitatea și drepturile săracilor. În vederea unui astfel de scop, ne mișcăm în diverse direcții: facem cunoscute bogățiile morale și spirituale pe care le are fiecare; susținem dreptul

lor la dezvoltarea integrală, dar și față de bunurile societății; denunțăm cu fermitate situațiile nedrepte și de marginalizare, cauzele și mecanismele care privează persoanele, grupurile și popoarele întregi de mijloacele necesare pentru o existență demnă.

459 Prin intermediul culturii vrem, printre altele, să conducem la maturitate conștiința socială că promovarea persoanelor dezavantajate este o datorie de dreptate, dincolo de una de iubire și că o societate este cu adevărat civilă doar atunci când are grijă de cei din urmă.

460 În sfârșit ne preocupăm să răspândim mentalitatea și modelele de viață purtătoare de pace, de împăcare, de respect reciproc și de stimă reciprocă.

104. Propășirea socială și morală a poporului

461 În fața diferitelor situații de sărăcie materială și socială în care se află diverse persoane, ne dorim să contribuim la apărarea demnității și a valorilor lor culturale și religioase care au contribuit la formarea istoriei și a poporului lor.

462 Conform carismei noastre și în funcție de energiile noastre, ne unim cu dorința lor de libertate și de creștere spre o cât mai mare și efectivă solidaritate și comuniune.

463 În timp ce ne îngrijim cu predilecție de cei săraci, avem grijă să menținem vie și să impulsionăm în oameni conștiința identității lor umane, sociale și creștine.

464 Ne preocupăm, printre altele, să oferim ambiente care să trezească diverse inițiative și să sugerăm metode care să favorizeze întâlnirea dintre persoane și grupuri, care să creeze legături și să motiveze voința de a construi împreună binele comun.

b) Criterii specifice**105. Prioritatea formării conștiinței**

Convinși că drumul spre o lume mai fraternă și solidară 465 pornește de la o reînnoire interioară a persoanei, ne preocupăm să punem pe primul loc formarea conștiințelor și să facem ca întreaga noastră activitate să devină formativă.

Ne propunem, așadar, să călăuzim persoanele să-și asu- 466 me anumite criterii de judecată, linii de gândire și modele de viață care să fie inspirate din iubirea fraternă și universală, din respectul față de orice viață umană, mai ales de cea aflată în suferință și lipsită de apărare.

Încercăm să-i sensibilizăm cu privire la nevoile aproape- 467 lui aflat în dificultate pe cei care lucrează cu noi sau pe cei pe care îi întâlnim, astfel încât să trezească în ei voința de a concretiza în viața de zi cu zi solidaritatea față de cei care suferă, începând cu cei mai apropiați, și să trezească în ei dorința de pace și de fraternitate universală.

Chiar și în ceea ce privește societatea, misiunea noastră 468 este aceea de a contribui la formarea unei conștiințe colective sensibilă față de problemele persoanelor dezavantajate și decisă în voința lor de a construi „civilizația iubirii”.

106. Valorizarea întâlnirilor și a gesturilor concrete în viața de zi cu zi

Fără a lăsa la o parte posibilitatea de a suscita în per- 469 soane anumite inițiative particulare, alegem metoda cea mai potrivită pentru a face să crească solidaritatea și fraternitatea cu ocazia diverselor întâlniri, ca și în gesturile de zi cu zi.

Înainte să implicăm și pe alții în această angajare încercăm să impregnăm de cordialitate și prietenie raporturile

noastre cu toți cei cu care intrăm în contact și să facem să treacă, prin intermediul gesturilor și al cuvintelor, un mesaj de bunătate și de seninătate.

470 Ne implicăm apoi, să formăm persoanele să trăiască solidaritatea și fraternitatea, nu doar în anumite momente importante de bucurie sau de durere și nici doar cu cei care se află într-o stare de necesitate evidentă, ci și în viața de zi cu zi, cu toți cei pe care îi întâlnesc și cu membrii familiei și al grupului de care aparțin.

471 În sfârșit, îi încurajăm pe cei care trăiesc sau lucrează cu noi și pe cei pe care Providența ne face să-i întâlnim pe drumul vieții noastre să valorizeze toate ocaziile pe care viața de zi cu zi ni le oferă, pentru a fi pretutindeni și mereu purtători de iubire și de pace.

107. A căuta mereu ceea ce ne unește

472 Pe baza acestui principiu intenționăm să acționăm cu dorința de a descoperi binele prezent în alții și să găsim în el motivul de întâlnire și de unitate.

De fapt, noi credem că există pretutindeni oameni cu inimă bună și că în orice persoană și în orice popor sunt prezente valori morale și spirituale. Suntem convinși că în diversitate sunt o grămadă de valori comune, fie la nivel de ceea ce se crede, fie la nivel de ceea ce se trăiește.

473 Ne străduim, așadar, să ne ținem ochii deschiși pentru a vedea și inima disponibilă pentru a primi în toată amplexarea sa partea pozitivă din persoane și din culturi, din situațiile și din evenimentele care se derulează, rezistând ispitei de a ne lăsa blocați de negativism.

474 Încercăm, apoi, să promovăm și să apreciem valorile comune ca puncte de întâlnire și să facem din ele fundamentul inițierii, fie în a proiecta sau în a educa, fie în a lucra pentru răspândirea carității sau a educației comunității.

c) Linii de acțiune

108. Mărturia concretă a slujirii noastre

O slujire autentică față de persoanele nevoiașе constituie 475
ie deja un mesaj capabil să trezească conștiința unei societăți
și să o stimuleze să traducă în gesturi de autentică promovare
spiritul solidarității.

În același mod, și mărturia comunităților educative care 476
trăiesc și lucrează în prietenie, în ciuda diferențelor de men-
talitate și cultură existente, constituie primul pas pentru o
lume a păcii.

Așadar, centrele noastre trebuie să se preocupe să se ca- 477
lifice mereu mai mult, fie în munca educativă, fie în viață,
astfel încât să fie ele însele o mărturie concretă.

Pentru ca o astfel de mărturie să fie înțeleasă cât mai 478
bine, vom face cunoscut teritoriului principiile care călău-
zesc comunitățile noastre educative, activitatea lor de pro-
movare și stilul prin care se fac cunoscute.

Această prezentare să fie bine pregătită și să țină cont
de mentalitatea ambientului și de mijloacele oferite de către
tehnica actuală, astfel încât să fie cât mai acceptate și aprecii-
ate valorile sistemului nostru de viață și de educație.

109. Anunțul și implicarea directă

Misiunea noastră caritativă ne îndeamnă să ne folosim 479
de activitatea și problemele de zi cu zi, pentru a anunța în
mod explicit valorile dreptății, ale solidarității și ale păcii,
iar acolo unde este nevoie, să se denunțe situațiile de margi-
nalizare, de egoism individual sau de grup, ca și cauzele lor
culturale, politice și sociale.

- 480** În acest scop, trebuie să folosim mijloacele mass-media, un mijloc indispensabil pentru a purta la cât mai mulți cultura carității și a vieții, investind suficiente energii economice și morale care să valorizeze enormele lor puteri educative.
- 481** În sintonie cu gândirea Fondatorului, ne simțim încurajați să construim centre de cultură populară, care să ajute în mod special la înțelegerea problemelor sărăciei și a mecanismelor unite cu ea.
- 482** Ne mai propunem să promovăm anumite inițiative care să creeze o mentalitate de dialog și de solidaritate, ca fiind ocazii de întâlnire și de schimb de idei și de experiențe.
- 483** În sfârșit, ne străduim să sensibilizăm pe cei care au responsabilitate socială și politică și să stimulăm persoanele apropiate nouă, pentru ca să transmită în ambientul socio-politic impulsul carității, ca și voința de a edifica o societate mai solidară și mai fraternă.

Partea a cincea

STRUCTURILE EDUCATIVE

Primul capitol

CRITERII GENERALE

110. Promovarea persoanei și a culturii pedagogice

Fiecare din centrele noastre dorește să fie nu doar un 484
loc în care se desfășoară o activitate educativă în favoarea
persoanelor, ci și un loc unde se încearcă promovarea unei
culturi pedagogice sănătoase, aducând un aport specific cu
privire la tematicile relative ale beneficiarilor slujirii lor.

Aceasta are loc prin organizarea de momente de reflec- 485
ție, de studiu și de aprofundare, oferind astfel o documenta-
ție validă cu ajutorul arhivei și al bibliotecii și răspândind o
informație oportună, chiar și prin intermediul experților cu
o competență pe măsură.

Dincolo de aceasta, conform cu posibilitatea fiecăruia, 486
dar și prin consensul comunității educative, fiecare centru
colaborează la o cercetare științifică serioasă în domeniul
biologiei, psihologiei și al pedagogiei. Preocuparea noastră,
însă, este ca această cercetare să fie făcută cu respectarea prin-
cipiilor etice creștine și a drepturilor persoanelor interesate.

Urmând exemplul Fondatorului, centrele noastre se află 487
și în căutarea unei metodologii educative, din ce în ce mai
performante, dar pe aceeași linie cu sistemul educativ gua-
nellian, preocupându-se ca, odată bine documentate, să le
propună societății.

111. Experiența de formare pedagogică guanelliană

- 488 Pentru valabilitatea sistemului nostru educativ, care are în spate mai mult de un secol de experiență, considerăm că este de datoria noastră să facem astfel încât centrele noastre să fie locuri de formare permanentă în domeniul pedagogic.
- 489 În consecință, oferim momente adecvate pentru experiență tuturor celor care vor să-și îmbunătățească propria competență educativă sau să cunoască mai de aproape pedagogia guanelliană. Primim cu bucurie aceste persoane, încercând să instaurăm cu ele un raport de încredere și de dialog care să faciliteze o îmbogățire reciprocă.
- 490 Vom avea grijă să le stăm aproape, astfel încât să poată înțelege bine valorile guanelliene; pentru un astfel de scop, vom alterna momentele de practică cu cele de teorie, astfel încât să facem ca prezența lor în mijlocul nostru să devină cu adevărat formativă.

112. Deschiderea față de teritoriu

- 491 În fidelitatea față de principiile pedagogice guanelliene, centrele noastre mențin raporturi bune cu populația în mijlocul căreia se află, cu autoritățile și cu diferitele organisme sociale, pentru a-și uni eforturile în vederea soluționării problemelor beneficiarilor noștri și de a le oferi acele condiții și mijloace pentru o mai bună calitate a vieții.
- 492 Acționează ținând cont de legislația locală în vigoare, dar se preocupă să respecte mereu, mai întâi de toate, legea lui Dumnezeu, precum și autonomia necesară în vederea menținerii propriei identități.
- 493 Folosind anumite forme permise de către societate, participă cu spirit critic și curaj profetic la pregătirea și realizarea programelor de intervenții destinate persoanelor dezavantajate, astfel încât aceste programe să conducă cu adevărat la deplina lor realizare umană și creștină.

Conform cu propriile lor posibilități și ținând cont de 494 proiectul educativ local, pun anumite spații, structuri, resurse umane și tehnice în slujba exigențelor teritoriului pe care se află; au grijă, printre altele, de valorizarea deplină a resurselor prezente pe teritoriul însuși.

113. Mărturia semnificativă de promovare

Conștienți de mandatul educativ primit, centrele noastre se preocupă să îngrijească și să îmbunătățească calitatea serviciilor oferite, a administrării și a structurilor, în măsura permisă de resursele umane și economice proprii. 495

În același timp, au grijă ca totul să conducă la creșterea 496 persoanei, astfel încât să fie o propunere provocatoare pentru societate și să le ofere modele semnificative și concretizabile de promovare umană.

Spre acest ideal tind cu umilință și seriozitate în intenții, 497 conștienți de propriile limite în fața măreției misiunii educative, știind să aprecieze experiența altuia și să extragă din ea tot ceea ce poate să o îmbogățească pe cea proprie.

Al doilea capitol

CRITERII ADMINISTRATIVE

114. Primirea și atenția față de persoane

- 498 Coerenți principiilor noastre educative, centrele noastre guaneliene au ca scop grija primitoare și atentă față de persoane.
- 499 Se străduiesc să dea activității educative un ritm care să știe să combine seriozitatea responsabilității ca atare cu seriozitatea raporturilor interpersonale. Ținând cont de îndatoririle pe care le are, fiecare trebuie să ofere posibilitatea întâlnirii și ascultării cu atenție a membrilor comunității educative.
- 500 În general, tind să fie flexibile, capabile de a se adapta, fie ritmurilor de creștere specifice persoanelor și evoluției nevoilor lor, fie exigențelor de organizare interne, precum și cererilor comunității civile și bisericești, după ce le-am examinat cu atenție.
- 501 Pentru persoanele care sunt în trecere și bat la ușa noastră (cerșetorii, străinii, marginalizații în general...), încercă să le facă loc cu o atenție prietenească și plină de grijă, care, în limita posibilităților, știe să găsească acele forme de ajutor pe care le sugerează inima în acel moment.

115. Funcționalitatea

- 502 În gestionarea operelor noastre nu trebuie căutată eficiența cu orice preț; trebuie folosite, însă, cel mai bine, fie resursele, fie energiile pe care le avem, astfel încât să se obțină în mod efectiv rezultatele cele mai bune și, în același timp, să fie garantată seninătatea de fond a persoanelor și a ambientului.

În vederea unui astfel de scop, se are în vedere o indivi- **503**
dualizare concretă a tuturor nevoilor, fie cele ale persoanelor, fie ale instituției, în vederea unei integrări armonioase a diferitelor domenii de intervenție, pentru o bună organizare a mijloacelor și a activităților, dar și pentru folosirea lor înțeleaptă, astfel încât să se obțină rezultate pe măsura resurselor investite și să se evite risipa inutilă și chiar daunele.

Prin urmare, munca educativă nu trebuie lăsată la în- **504**
tâmplare sau să fie improvizată, aceasta dacă nu este vorba de situații speciale care să necesite o urgență. În schimb, trebuie propuse din timp programe și intervenții și, ținându-se cont de prioritățile stabilite și în funcție de modalitățile cele mai potrivite, să fie și verificate periodic.

116. Unitate în administrare și în coordonare

Celor două criterii de mai sus li se adaugă în mod strict **505**
cel al unității, care face eficace participarea și exprimă conștientizarea și bucuria de a lucra împreună în vederea aceluiași proiect.

Totul trebuie să se lege în sintonie cu proiectul local și **506**
să se îndrepte către obiectivele fixate.

Nu doar organizarea generală sau fiecare activitatea în parte, programele de echipă, precum și cele ale fiecărui operator în parte, ci și deciziile pe care le presupune viața de zi cu zi sau cele pe care le presupun situațiile imprevizibile, toate trebuie să facă referință la orientările și la liniile operative stabilite.

În consecință, fiecare, depășind ispita unui individua- **507**
lism steril, subordonează proiectului comun propriile alegeri și activități.

O gestionare unitară presupune, de altfel, să se accepte în mod concret deciziile autorității competente, iar ca aceas-

ta, la momentul oportun, să-și exercite în mod real puterea sa decizională.

Capitolul al treilea

CRITERII PRIVIND CLĂDIRILE

117. Amprentă familială, simplitate și decență

Chiar și clădirile centrelor noastre trebuie să fie în sintonie cu principiile pedagogiei guanelliene și să favorizeze implementarea lor. **508**

Organizarea, precum și calitatea spațiilor să oglindească ambientul familial, așa încât, pe de-o parte să fie respectate exigențele intimității fiecăruia, iar pe de altă parte să fie promovată posibilitatea ca persoanele să se poată întâlni. **509**

Forma și amenajarea spațiilor să fie demne: să exprime sensul măreției fiecărei persoane umane, să ofere fiecărui individ libertate suficientă de mișcare și de expresie și, în același timp, să aibă grijă și de integritatea lor fizică, așa încât fiecare să se simtă apreciat și protejat. **510**

Spațiile, mai ales cele în care se locuiește, să fie luminoase și deschise, de ce nu, să îndemne la bucuria de a trăi; evitând orice formă de lux, să fie marcate de simplitate, iar decorul să fie făcut cu gust și să se simtă căldura familială. **511**

118. Funcționalitatea și respectul față de cultura locală

În baza criteriului funcționalității, toate încăperile și spațiile, fie interne, fie externe, să fie puse la dispoziția activității educative. **512**

De fapt, toate încăperile și spațiile aferente, pe cât posibil, să fie distribuite și legate între ele astfel încât să faciliteze accesul și să evite deplasările inutile și pierderea de timp. **513**

- 514 Ținând cont de dificultatea de deplasare a multora dintre beneficiarii casei, să se aibă în vedere eliminarea oricărei bariere arhitectonice.
- 515 Structurile să fie armonizate cu stilul arhitectonic specific teritoriului în care se află și să respecte legislația în vigoare. Să țină cont și de stilul locuințelor oamenilor de rând, dar, în același timp, să fie dotate cu încăperi care să respecte demnitatea umană.
- 516 În momentul proiectării, să se aibă în vedere, pe cât posibil, fie progresul criteriilor și al tehnicilor de construire, fie noile servicii cerute de evoluția nevoilor sociale.

119. Respectarea integralității proiectului educativ

- 517 În același timp cu necesitățile trăirii zilnice, construcțiile centrelor noastre trebuie să răspundă fie globalității nevoilor diverselor tipologii de persoane, fie exigențelor întregului proiect educativ local, în tot ceea ce ține de finalitățile sale.
- 518 Respectând obiceiurile locului și pentru a evita ceea ce este de prisos, centrele noastre vor fi dotate, nu doar cu ceea ce este strict necesar, ci, pe cât posibil, și cu ambiente și mijloace considerate utile și accesibile pentru educație, pentru reabilitarea psiho-fizică, precum și în vederea unei juste recreații.
- 519 Un loc aparte și o atenție specială trebuie rezervat Casei Domnului, loc de întâlnire cu el și între noi.
- Pentru amplasarea sa în ansamblul structurii, prin stilul și mobilierul folosit, biserica trebuie să fie semnul vizibil al prezenței lui Dumnezeu, Tatăl purtător de grijă, în viața centrului și să exprime credința care însușește întreaga noastră activitate.

CUPRINS

<i>Prezentare</i>	5
<i>Introducere</i>	9

SENSUL ȘI VALOAREA DOCUMENTULUI

1. Natura	9
2. Izvoare	10
3. Valoare și validitate	11
4. Destinatarii	11

Premiză

1. Ca și Biserică pentru promovarea săracilor și a unei societăți mai solidare și fraterne	13
2. Cu un stil specific de viață și de educație	14

Prima Parte SURSE DE INSPIRAȚIE

Primul capitol

PRINCIPII ANTROPOLOGICE

3. Demnitatea persoanei umane	15
4. Nevoile sale și vocația sa	16
5. Locul și misiunea sa în lume și în istorie	17
6. Demnitatea și misiunea săracului	18

Capitolul al doilea

MODELE DE REFERINȚĂ

7. Dumnezeu Tatăl purtător de grijă și milostiv	20
8. Isus Cristos, Bunul Păstor și Bunul Samaritean	21
9. Duhul Sfânt dătătorul vieții și sfințitorul	21
10. Sfânta Treime, model de comuniune	22
11. Fecioara Maria, mama iubitoare și plină de bunăvoință	23

12. Familia, model de viață și de relație educativă	24
13. Fondatorul, evanghelizatorul săracilor	25

Capitolul al treilea

FINALITĂȚI GENERALE

14. Creșterea integrală a persoanei umane	27
15. Răspândirea carității	28
16. Edificarea comuniunii	29

Capitolul al patrulea

SENSUL EDUCAȚIEI

17. Relația de prietenie și ajutor	30
18. Procesul de autoformare	30
19. Lucrarea harului lui Dumnezeu	31
20. Dimensiunea socială	32
21. Cale universală de speranță	32

Partea a doua

STILUL EDUCATIV GUANELLIAN

22. Caritatea: sufletul sistemului educativ guanellian	35
--	----

Primul capitol

PRINCIPII FUNDAMENTALE

23. A înconjura persoana cu afecțiune	36
24. A oferi propuneri educative bogate și adecvate	37
25. A valoriza darurile naturii și ale harului	37
26. A preveni	38
27. A încuraja	39
28. A însoți	40
29. A se dărui	41
30. A se încrede în Providență	42

Capitolul al doilea

CARACTERISTICILE RAPORTULUI EDUCATIV

31. Pe căile inimii	44
a) <i>Atitudini interioare</i>	
32. Bunăvoința	45
33. Compasiune evanghelică	45
34. Atenție	46
b) <i>Modalități relaționale</i>	
35. Stimă și respect	47
36. Încredere și optimism	48
37. Confidență și dialog	49
38. Simplitate și bucurie, blândețe și forță	49

Capitolul al treilea

CLIMATUL AMBIENTULUI EDUCATIV

39. Familiaritatea	51
40. Angajament și seninătate	52
41. Moralitate și religiozitate	53

Capitolul al patrulea

CRITERII OPERATIVE GENERALE

42. „Pâine și Domnul”	54
43. Primatul inimii asupra tehnicii	54
44. Realism	55
45. Valorizarea cotidianului	56
46. Atenția preferențială față de cei mai slabi	56
47. Datoria de a promova ambientul socio-cultural	57
48. Colaborarea cu familia și cu societatea	58
49. Participare activă	59
50. Inserarea în contextul socio-cultural	60
51. Deschiderea universală	61
52. Unitatea și valorizarea diversității	62

Partea a treia COMUNITATEA EDUCATIVĂ

Primul capitol

IDENTITATEA

53. Natura	63
54. După modelul familiei	64
55. Membrii	64
56. Datorii și drepturi	65
57. Structura lărgită	66
58. Obiectivul general	66

Capitolul al doilea

ATRIBUȚII

59. Transmiterea cunoștințelor și a valorilor	68
60. Promovarea participării	68
61. Realizarea unui ambient formativ guanelian	69
62. A avea grijă de o adecvată formare personală	69
63. Elaborarea și actualizarea proiectului educativ local	70
64. Organizare adecvată	71

Capitolul al treilea

ANUMITE FUNCȚII

65. Direcțiunea	72
66. Animarea	72
67. Programare și coordonare	73
68. Acțiunea educativă directă	74
69. Administrația	74

Partea a patra ITINERARII EDUCATIVE

70. Introducere	77
-----------------------	----

A. POMOVAREA PERSOANELOR

Primul capitol

CENTRELE EDUCATIVE - REABILITATIVE - ASISTENȚIALE

a) Obiective

71. Formarea pentru viața specifică copiilor, adolescenților și tinerilor	78
72. Asistența și susținerea persoanelor în vârstă	79
73. Îngrijirea și reabilitarea globală a persoanelor cu dizabilități	80

b) Criterii specifice

74. Globalitatea	81
75. Respectul față de individualitate	82
76. Gradualitate și continuitate	82
77. Formarea față de valori și obișnuințe bune	83
78. Prioritatea trăirii față de teorie	84
79. Educația în contextul grupului	84

c) Linii de acțiune

80. Introducere	85
81. Învățătura	86
82. Igienă și reabilitare	87
83. Expresivitatea creativă, jocul și sportul	87
84. Orientarea și pregătirea profesională	88
85. Munca	89
86. Educația afectivă	90
87. Educația sexuală	91
88. Educația socială	91
89. Educația vocațională	92
90. Educația morală	93
91. Formarea religioasă	94

Capitolul al doilea

CENTRELE PASTORALE

92. Trimiși de către Biserică	96
-------------------------------------	----

a) Obiective

93. Raportul filial cu Dumnezeu	96
94. Iubirea milostivă și operativă în favoarea aproapelui ...	97
95. Comunitatea evanghelizatoare a carității	97

b) Criterii

96. Pastorală „împreună”	98
97. Atenția privilegiată pentru cei din urmă	99
98. O pastorală destinată tuturor	100

c) Linii de acțiune

99. Referitor la creșterea în credință	100
100. Referitor la creșterea umană	102

B. PROMOVAREA UNEI SOCIETĂȚI MAI SOLIDARE ȘI FRATERNE

Capitolul al treilea

CALEA PENTRU RĂSPÂNDIRIEA CARITĂȚII ȘI EDIFICAREA COMUNIUNII

a) Obiective

101. Promovarea solidarității evanghelice	103
102. Apărarea vieții	104
103. Promovarea culturii carității	105
104. Propășirea socială și morală a poporului	106

b) Criterii specifice

105. Prioritatea formării conștiinței	107
---	-----

106. Valorizarea întâlnirilor și a gesturilor concrete în viața de zi cu zi	107
107. A căuta mereu ceea ce ne unește	108
 <i>c) Linii de acțiune</i>	
108. Mărturia concretă a slujirii noastre	109
109. Anunțul și implicarea directă	110

Partea a cincea

STRUCTURILE EDUCATIVE

Primul capitol

CRITERII GENERALE

110. Promovarea persoanei și a culturii pedagogice	111
111. Experiența de formare pedagogică guanelliană	112
112. Deschiderea față de teritoriu	112
113. Mărturia semnificativă de promovare	113

Al doilea capitol

CRITERII ADMINISTRATIVE

114. Primirea și atenția față de persoane	114
115. Funcționalitatea	114
116. Unitate în administrare și în coordonare	115

Capitolul al treilea

CRITERII PRIVIND CLĂDIRILE

117. Amprentă familiară, simplitate și decență	117
118. Funcționalitatea și respectul față de cultura locală	117
119. Respectarea integralității proiectului educativ	118

Cuprins	119
---------------	-----

Tipărit la Editura *Serafica*
Str. Teiului, nr. 20
611047 Roman, jud. Neamț
Tel: 0233/744611; 0741/120321
edituraserafica@yahoo.com
www.edituraserafica.ro